

FFblaðið

BLAÐ VERKA- OG VEIÐIMANNA

Nr. 269

Hósdagur 23. mai 2002

10,-

Hevur Jón aftur rætt?

Íslenski "kvakksalvara"-fiskifrøðingurinn Jón Kristjánsson segði longu fyri einum ári síðani, at alt prátið um, at svartkjaftastovnurin var hóttur, var nakað fjas. Nú gevur "almenna" fiskifrøðin honum rætt! Eins og hann áður hevur fingið rætt við toski og rækjum.

Seinasti partur um Rasmus

Vit enda í dag greinarøðina um Rasmus á Háskúlanum, - ein tann fremsta persónligheit í Føroyum yvirhvur.

KØLI- OG FRYSTIÚTBÚNAÐUR

- ráðgeving, søla og tænasta

- Handilskøliútbúnaður
- Skipaskøliútbúnaður
- Køliútbúnaður til flakavirki
- Ísvirki
- Klímaanlegg
- Reeferkøl

Løggilt kølivirki

FROST

Smyrilsvetur 2 - 100 Tórshavn
Tel 31 12 20 - Fax 31 48 62
e-mail: m@im.fo - www.im.fo

Telefonin svarar alt samdøgrið!

KÄRCHER

Vit eru einaumboð fyri KÄRCHER trýstspularum til ídnað.

Vit umvæla eisini

TÓRSHAVNAR MASKINHANDIL
v/Tummas Andreassen - Varðagøta 29-30
FO-100 Tórshavn - Tlf. 31 34 42

Alarmur - Skipsvakt - Vakt
Virðishandan - VIP
Náttarvakt - Sjóndarvakt
Atgongdskontroll
Trygdarráðgeving

TRYGDARTÆNASTAN
INSNI

211 112

Tín trygd
fyri tryggleika

Gerandisdagur á oljupalli

Síða 8 & 13 - 15

Nógv hevur verið skrivað um oljuboringina undir Føroyum. Men FF-blaðið er fyrsta blað, sum við frásøgn og myndum er ført fyri at lýsa gerandisdagin hjá føroyingum, sum funnu oljuna.

Síða 2

FF til kaffi hjá sendiharra

Á ferð í Íslandi varð Óli Jacobsen boðin til kaffi hjá russiska sendiharranum í Reykjavík saman við haldara av FF-blaðnum, hvørs langabbi stríddist við Stalingrad í 1942-43!

Til skips við John Dam

Fyri kortum andaðist okkara frægi slóðbrótari John Dam. Vit hava eina áhugaverda myndafrásøgn frá teimum veiðum og skipum, har hann gekk á odda.

Síða 22

Til kaffi hjá russ- iska sendiharra- num í Reykjavík

Á vitjan í Reykjavík fyrr í hesum mánaðnum drakk Óli Jacobsen kaffi heima hjá russiska sendiharranum. Søgan aftanfyrri er um ungan russara, sum hevur fingið tað merkiliga hugskot at læra seg føroyskt.

Tann russiska sendistovan í Reykjavík hevur fingið eitt sindur meira við Føroyar at gera enn frammanundan. Orsøkin er, at har er komin ein nýggjur starvsmaður, sum kallast Andrei Melnikov ættaður úr Moskva. Tað serliga við honum er, at hann hevur so mikið stóran áhuga fyri Føroyum, at hann hevur lært seg føroyskt, sum hann dugir sera væl, tá hugsað verður um, at hann bert hevur verið í Føroyum í 10 dagar.

Andrei hevur verið umrøddur her í blaðnum áður. Hann hoyrir til tann heilt lítla bólkin av russarum, sum dugir føroyskt. Tað byrjaði við, at hann fekk áhuga fyri íslendskum, og hann var eitt ár í Íslandi í 1998/99, tá hann las íslendskt á lærda háskúlanum í Reykjavík.

Hann var komin í samband við tann í Føroyum vælkenda Ivan Moskalenko, sum dugir so væl føroyskt sum nakar føroyingur. Hetta førði til, at hann kom til Føroya, og eisini kom at kenna Óla Jacobsen, har hann búði teir dagarnar, hann var her.

Langabbin bardist við Stalingrad Andrei er 25 ára gamal. Hann er úr einum vanligum russiskum húski við foreldrum og einum yngri beiggja. Heilt vanligt er húskið tó ikki, tí langabbi Andrei bardist við Stalingrad í tí eirindaleyða og søguliga bardaganum, sum vendi týsku krigseydnuni undir 2. heimsbardaga. Hesin bardagin kostaði einum hópi av russarum sovæl sum týskarum lívið, men langabbi Andrei

slapp undan hesum bardaga uttan mein og livdi til ellisár. Hann náddi at síggja langabbasonin Andrei, sum er føddur í 1977.

Andrei hevur eitt serligt málnæmi, og hann dugir fleiri mál. M.a. “dali”, sum verður tosað í Afganistan. Men við sínum kunnleika til íslendskt fekk hann starv í russiska uttanríkisráðnum, har hann serliga kom at hava við skandinávsk viðurskipti at gera.

Fyri nøkrum mánaðum síðani fekk hann so starv á russisku sendistovuni í Reykjavík, har hann skal standa fyri tulkningini millum russiskt og íslendskt. Her hevur hann úr at gera. Tað hevur ikki minst verið galdandi nú, íslendski forsetin hevur verið á vitjan í Russlandi. Eisini spælir tað inn, at upprunaliga vóru teir tveir á

Óli Jacobsen saman við russiska sendiharranum, sum við áhuga studerar FF blaðið. Hann skilir kanska ikki tað nógva enn, men her kann Andrei, sum er haldari av blaðnum, vera honum til hjálpar.

sendistovuni, sum dugdu íslendskt. Men so doyði hin knappliga, og hevur hetta merkt munandi meira arbeiði til Andrei. Annars eru tað bert russarar, ið arbeiða á sendistovuni, sum liggur mitt í býnum stutt frá Tjørnuni.

Væl kunnaður: Heldur FF-blaðið Sum sagt, er Andrei sera áhugaður fyri føroyskum viðurskiptum, og sum haldari av FF-blaðnum fylgir hann eisini sera væl við tí, sum hendir. Meðan hann

er í Íslandi, hevur hann eisini samband við føroyingar har. Tá Óli Jacobsen nú kortini var í Íslandi, avráddu teir báðir, at Óli skuldi koma at taka eina mynd av honum uttanfyri sendistovuna. Hetta kundi bert lata seg gera 9. mai, tá sendistovan annars var stongd. Hetta var ikki tí at tað var kristin heiligidagur, men tí russarar endiliga sigraðu á týskarum 9. mai 1945, og er hetta almenni frælsisdagurin hjá russarum. Tí er hesin dagur almennur frídagur.

Hetta varð annars alment markerað, við at blómur vórðu lagdar á grøvina hjá russiskum sjómanni, sum varð grivin í Reykjavík undir krígnum. Vanligur siður er annars á hesum degi, at leggja krans á grøvina hjá ókenda hermanninum, sum finst í nógvum londum, men av náttúrligum orsøkum ikki í Íslandi.

Sendiharrin sera áhugaður fyri Føroyum Tað bar ikki annarleidis á,

Russiska sendistovan í Reykjavík. Á myndini sæst eisini russiski føroyavinurin Andrei.

Her síggjast teir báðir Alexandr Rannikh og Andrei Melnikov, sum er ein av 5-10 russarum yvirhøvur, sum dugir føroyskt. Vónandi kann hetta samband vera báðum þørtum at gagni.

Her sæst Andrei sum eitt ára gamal fyru 24 árum síðani saman við langabba sínum, Mikail, sum í síni tíð var við at jarðleggja tann “óvinnuliga” herin hjá Hitler. Hetta gjørdist byrjanin til endan hjá Hitler og hansara ræðustýri. Mikail skipaði fyri telefonsamskipti hjá russiska herinum. Hann doyði í 1986, 82 ára gamal, so Andrei minnist hann væl.

enn at sendiharrin, Alexandr Rannikh, bjóðaði teimum báðum Óla og Andrei til kaffi heima hjá sær sjálvum í sendiharraíbúðini, sum er stutt frá sendistovuni. Sendiharrin er heilt nýggjur í starvinum í Íslandi, so hann hevði neyvan hitt nakran føroying fyrr og visti neyvan tað stóra um Føroyar. Men hesum varð bót heilt fitt um undir hesum hugnaliga drekkamunni. Hann fekk eina gjølla frágreiðing um støðuna í Føroyum, (tó ikki ta politisku!) og hann fær meira at vita í tí tilfari, sum FF hevur sent honum. Sendiharrin hevði sera stóran áhuga fyri handilsligum samskipti millum londini, og her skal okkara partur heldur ikki liggja eftir. Vit vilja lata hesi boðini fara víðari til røttu viðkomandi. Sendiharrin fekk eisini at vita um tætta sambandið millum Føroyar og Ísland. Tá hann býr beint við gamla kirkju-

garðin í Reykjavík, har so nógvir føroyskir fiskimenn eru jarðaðir, fekk hann eisini nakað at vita um teir føroysku fiskimenn, ið høvdu latið lív í íslenskum sjógvi.

Nú er tað ikki so lætt hjá einum sendiharra at fara at ferðast í einum øðrum landi, men hann sýndi avgjørt áhuga fyri at koma higar. Kanska verður tað við nýggju Norrønu!

Alexandr Rannikh er annars maður fyrst í 50-unum. Hann hevur longu drúgvar royndir sum diplomatur. M.a. var hann fyrsti russiski sendiharrin í Letlandi árinum 1992-95, eftir at landið hevði tikið loysing frá Sovjet. Ein slíkur sessur hevur kravt sín mann.

Hetta er so eitt dømi um, at vit, við at liggja framvið, kunnu leggja eitt gott orð inn fyri Føroyar, tá høvið býðst. Her liggur, sum skilst, parturin hjá FF ikki eftir.

Uttanfyri sendistovuna rendu Óli og Andrei seg í hesar báðar til vinstru. Verðin er lítil. Ytst til vinstru er Vestar Ludvíksson, sum er hálvur føroyingur, og sum hevur búð nógv í Føroyum. Hann er sonur Sigríð av Kamarinum, og tískil er hann systkina-barn til “Tey av Kamarinum”. Hetta merkir, at hann er ættaður úr og partvíst er uppvaksin í sama grannalagi í Havn, hagani mamma Óla er ættað, og har Óli nú býr. So Vestar kendi alla familjuna og øvugt. Annars varð Vestar kendur sum virkin greinsskrivari í blaðnum 14. september, har hann var ein iðin talsmaður fyri føroyskum tjóðveldi. Maðurin í miðjunni er russari, sum kallast Alexander Linev. Hann dugir ein hóp av málum og eisini íslenskt. Hann segði seg skilja føroyskt. Teir báðir vóru á veg oman á ráðhúsið at fáa kannað, um Alexander hevði valrætt til býráðsvalið, sum verður í Reykjavík seinni í mai. Í Íslandi er tann reglan galdandi, at til kommunuval kunnu norðurlendingar atkvøða, um teir hava búð í landinum í 3 ár, meðan aðrir ríkisborgarar skulu hava verið í landinum í 5 ár fyri at sleppa at atkvøða. Uttast t.h. er Andrei.

Hetta var endin á bardaganum um Stalingrad í 1943. Tær syrgiligu restirnar av týska herinum á veg í fangalegu. Hesin endin á hesum slagi hevði avgerandi týdning fyri endaligu jarðleggingina av Hitler tvey ár seinni. Hevði hetta ikki hent, hevði Europa helst sæð øðrvísi út í dag. Langabbi Andrei, haldari av FF-blaðnum, var ein av teimum, sum var við í hesum søguliga bardaga.

Hevur Jón aftur rætt? Nú við svartkjaftinum!

Av “alment viðurkendum” fiskifrøðingum verður íslenski fiskifrøðingurin Jón Kristjánsson roknaður sum ein kvakksalvari, sum als ikki skal roknast við. Tá hann í 1998 helt ein fyrilestur í Føroyum, varð hann av “okkara” fremsta fiskifrøðingi skýrður “sokallaður fiskifrøðingur.”

Men “trupulleikin” við honum er bert, at hann hevur altíð rætt! Og tað beint mótsatt “almennu fiskifrøðini”, sum ein er tryggast við at rokna við tí mótsatta av tí, teir meta. Jón hevur heilt aðrar hugsanir enn íslenskir og føroyskir fiskifrøðingar um botnfiskaveiðina í hesum londum. Hann heldur, at tá nógvir fiskur er til, skal eisini nógv veiðast, ella hendir bert tað, sum sagt verður í orðtakinum: *De store fisk æder de små*. Hann hevur t.d. víst aftur dómadagstónarnar hjá føroyskum fiskifrøðingum og teirra áhaldandi tilmæli um at minka um veiðina. Higartil hevur hann havt rætt. Hann metti í 1999, at toskastovnurin undir Íslandi fór at minka. Hetta var roknað sum tvælt á, men Jón fekk rætt.

Fekk eisini rætt við rækjum

Longu í 1996 metti hann, at nógv meira kundi fiskast enn rátt varð til av rækjum á Flemish Cap. Her var eisini sama støða sum við svartkjaftinum. Fiskað varð munandi meira enn fiskifrøðingar mæltu til. Tí skuldi faktisk eingin rækja verið eftir í dag. Somu niðurstøðu sum Jón legði alment fram í 1996, komu “almennu” fiski-frøðingarnir til í 2001!

Jón var í fjør í Føroyum, har hann gjørdi tilmæli um fiskidagarnar. Hann mælti, mótsatt almennu fiskifrøðingunum, til somu fiskidagar. Hann kundi undirbyggja hetta, og tað er so einki sum bendir á, at hetta ikki var á góðari leið.

Eisini rætt við svartkjaftinum

Longu tá Jón var her í 2001, var tosað um dómadagsprofetiini viðvíðkjandi svartkjaftinum, sum skuldi standa frammanfyri eini oyðing, um veiðan ikki varð minkað munandi í stundini. Men hetta prátið helt Jón lítið um. Hann helt at svartkjaftur var eins og ókrút. Hvussu nógv ið enn var tikið av honum, kom tað altíð líka nógv aftur. T.v.s. at veiða í ikki áður reguleraðum stovnum vil stuðla uppundir rekrutteringina til stovnin.

Og nú tykist tað, sum at Jón aftur hevur rætt. Hóast tað, at veiðan í fleiri ár hevur verið fleri ferðir tað, sum mælt til av fiskifrøðingum, vísa nýggjastu kanningararnar eingi tekin um minking av stovninum. Heldur er tað tvørtur ímóti. Stovnurin er nevnliga dupult so stórur sum í fjør, og er hetta takkað verið stórari tilgongd seinastu árin.

Norskir og russiskir granskarar hava júst endað eina kanningarferð á gýtingarøkjum hjá svartkjaftinum vestanfyri Írland og Hebridurnar, og niðurstøðan var, at harða veiðan seinastu árin ikki hevði skatt stovnin. Og tað verður ásannað, at stovnurin greitt er størri enn tað, sum metingarnar í fjør vóru grundaðar á.

Fyri at koma aftur til Jón: Mitt undir teimum hørðu samráðingunum um svartkjaftin, tá Føroyar vóru undir einum ótrúligum trýsti enntá frá stórmaktini ES, ið enntá útihýsti okkum frá veiðu í teirra sjógvi, tá skrivaði Jón eina kronikk í íslenska blaðnum DV.

Her setti hann spurningin, um tað ikki var komið nøkrum til hugs, at biologiska ráðgevingin var skeiv. Hann vísti á royndirnar við alaska pollock, har veiðan framvegis var methøg, hóast stóra og økjandi roynd. Hann vísti eisini á royndirnar við Flemish Cap, sum eru umrøddar fyrr í greinini. Jón vísti á, at tað er stórur felagsskapur millum rækjur og svartkjaft. Bæði fiskasløginu spjaða seg í sjónum, og hetta er ein góð verja móti ovveiðu. Tí ber væl til at koma við somu niðurstøðu, sum við rækjunum á Flemish Cap, nevnliga at upprunaligu metingarnar vóru alt ov lágar.

Fiskifrøðin má endavendast

Tískil er nógv sum bendir á, at Jón aftur hevur rætt.

Hetta reisir aftur spurningin um fiskifrøðiligu ráðgevingina yvirhøvur, eisini heima hjá okkum. Vit hava í fleiri ár víst á og prógvað, at hon ikki hongur saman. Tí eigur hon at verða endavend úr enda í annan, so kann tað bera til at fáa eina ráðgeving, sum álit kann havast á. Eitt slíkt álit finst ikki í dag.

Vónandi verður hetta ein partur av nýggja samgongugrundarlagnum!

Umhvørvisvínarligur trolgrunnur

Royndir gjórdar við M/tr Fiskakletti á landleiðini

Ofta verður sagt, at trolreiðskapur fer illa við botninum, tí hann verður drigin eftir botni og harvið skaðar lívið á og í honum.

Líggjas Hansen úr Sørvági hevur gjørt ein trolgrunn, sum hann meinar fer nógv betur við botninum, tí hesin grunnur rullar eftir botninum soleiðis, at hann ikki skaðar botnin. Hjólini á hesum grunni eru gjørd soleiðis, at tey rulla altíð sama veg, sum skipið tóvar. Fyrr vórðu grunnar nýttir, sum kundu rulla, men trupulleikin við teimum var, at teir ikki rullaðu sama veg, sum skipið tóvaði.

Botnvínarligi grunnurin hjá Líggjasi er vístur á mynd 1 og 2.

Í september 2001 vórðu royndir gjórdar við hesum grunni. Endamálið var at samanlíkna fiskiskapin við tí vanligu grunninum

og hesum grunninum. Eisini var endamálið at síggja, hvørjar broytingar skuldu gerast við honum, so sum hvar hann skal styrkjast.

Tað vísti seg, at grunnurin var ov veikur, og skal broytast um hann skal verða nýtiligur. Eisini var fiskiskapurin við tí botnvínarliga grunninum verri, enn við tí vanligu grunninum.

Eisini vóru trolbustirnar, sum royndar vórðu í 2000, aftur royndar fyri at vita, um tær vóru nógv sterkar, eftir at tær vórðu styrktar. Tær vóru undir alla royndina og hilduuttan nakrar trupulleikar.

Trolbustirnar eru vístar á mynd 3.

Endamálið við royndunum var at samanlíkna ein trolgrunn, sum Líggjas Hansen úr Sørvági hevur

gjørt, við ein vanligan rockhopper trolgrunn. Trolgrunnurin hjá Líggjasi fer helst betur við botninum enn ein vanligur trolgrunnur, tí hann rullar eftir botninum, meðan ein rockhopper grunnur verður drigin eftir botninum. Grunnar vórðu nýttir fyrr, sum rullaðu, men hesin grunnurin er tó ikki líkur teimum. Teir gomlu grunnarnir, sum rullaðu, rullaðu ikki sama veg,

sum trolíð varð drigið, men um ein akse javnfjaran við fiskilínuna. Tað vil siga, at bert hjólini á miðjuni rulla sama veg, sum trolíð verður drigið.

Hjólini á hesum nýggja grunninum hjá Líggjasi rulla øll sama veg, sum trolíð verður drigið. Sí mynd 1.

Útgerð og framferðarháttur Fiskaklettur varð leigaður

til at gera royndirnar. Fiskaklettur er 55 brt til støddar og hevur ein Caterpillar 500 hk motor. Fiskaklettur hevur loyvi at trola innan fyri 12 fj. um summarið.

Útgerðin, ið Fiskaklettur nýtti, var tann sama, sum hann nýtir, tá hann fiskar á landleiðini innan fyri 12 fjórðingar. Tó var rekaketan skift út við trolbustir.

Útgerðin var henda: Trol: Flatfiskatrol 360# v/rist við stytum undirvengrum.

Lemmar: Thyborønn 84".

Forleingjarar: 40 m 18 mm wire.

Yvireiðlar: 40 m 12 mm wire.

alla tíðina, fyri at kunna samanlíkna so gott sum møguligt.

Veidan av hvørjum fiskaslaga varð skrivað í dagbókina, umframt at fiskur varð mátaður úr øðrumhvørjum háli báðar túrarnar.

Ætlanin var at gera upp-tøkur av trolgrunninum, men hetta varð av ongun, tí útgerðin riggaði ikki, sum hon skuldi.

Úrslit

Tann botnvínarligi grunnurin vísti seg at fiskaminni enn tann vanligi grunnurin, og so var hann eisini ov veikur.

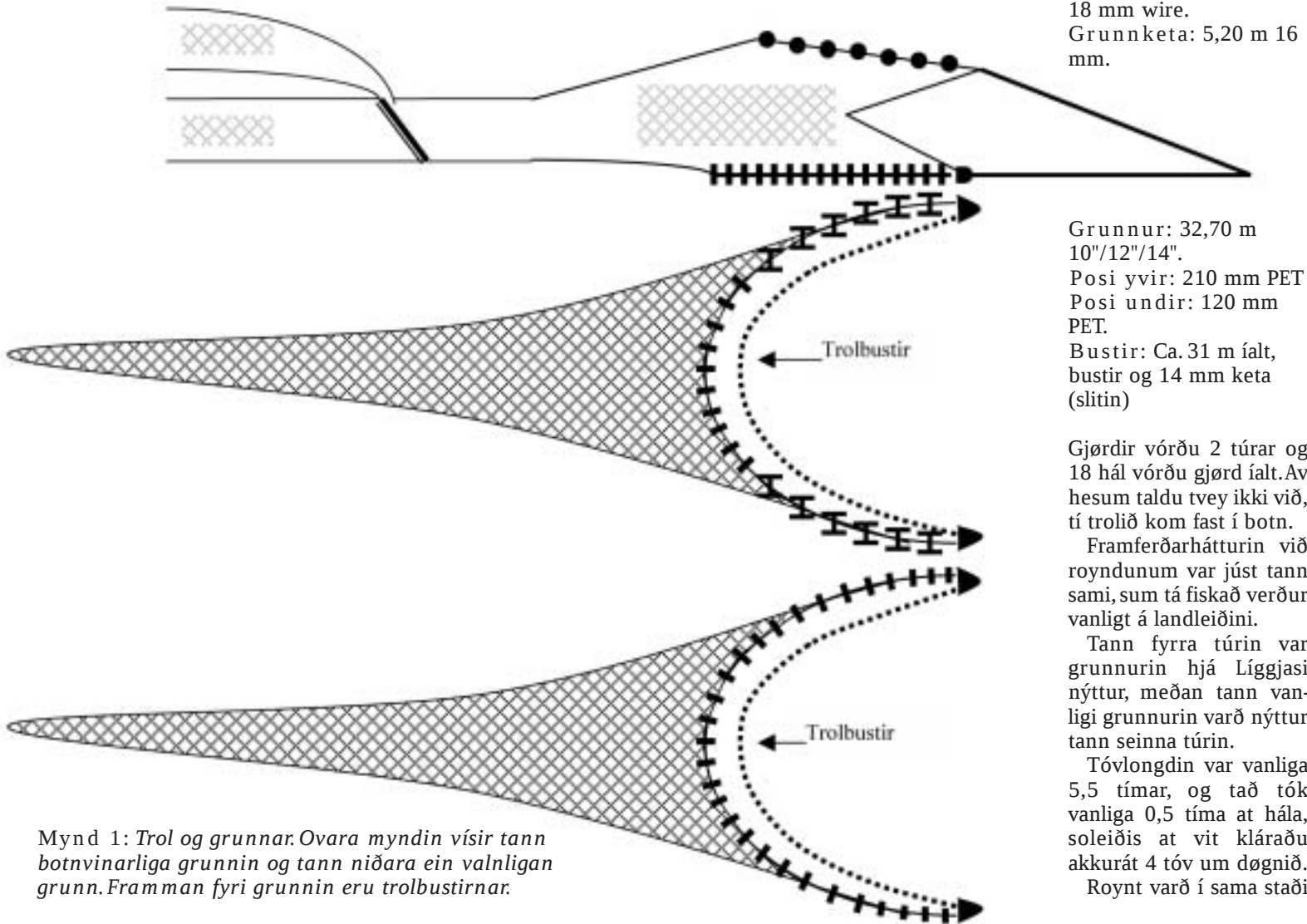
Helst er hann ov lættur og fer tí ofta upp frá botni. Tað sást á grunni-

	Tosk	Hýsa	Tunga	Reyðspr.	Havtaska	Skrubba	Annað	Íalt
Veiða miðal pr. tíma	56,5	3,5	22	13,5	42	3,5	2,5	143,5
Veiða vanl. grunnur pr. tíma	55	3	27	17	60	5	4	171
Veiða botnv. grunnur pr. tíma	58	4	17	10	24	2	1	116

Talva 1: Veiða í kg pr. tíma.

	Tosk	Hýsa	Tunga	Reyðspr.	Havtaska	Skrubba	Annað	Íalt
Veiða miðal pr. tíma	17,9	0,9	4,7	7,3	36,2	1,2	0,1	68,3
Veiða trolbustir pr. tíma	18,5	0,6	4,2	8,9	32,8	1,0	0,2	66,2
Veiða rekaketa pr. tíma	17,0	1,2	5,4	4,9	41,0	1,5	0,1	71,1

Talva 2: Veiða í kg pr. tíma.

Mynd 1: Trol og grunnar. Ovara myndin vísir tann botnvínarliga grunnin og tann niðara ein valnligan grunn. Framman fyri grunnin eru trolbustirnar.

fiski í trolíð, meðan hann varð nýttur. Tó riggaði hann so mikið, at vit meta, at við broytingum skuldu góðir móguleikar verið fyrri, at hann kundi rigga eins væl og ein vanligur grunnur.

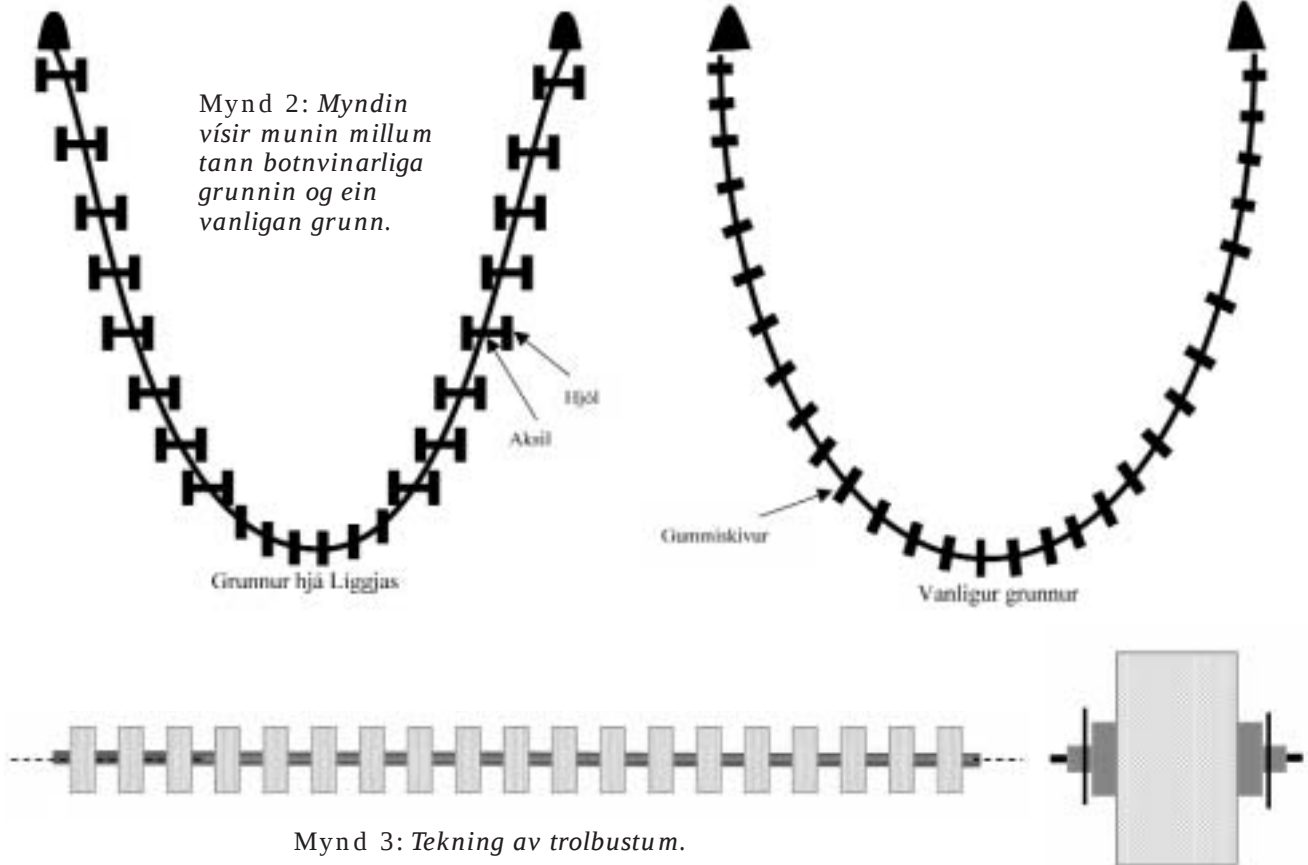
Alt annað líka eigur ein grunnur, sum rullar eftir botni, at fara betur við botninum enn ein grunnur, sum verður drigin eftir botninum.

Frá upptøkunum í 2000 sást týðiliga, at tá trolbustirnar vórðu nýttar, var stovskýggið munandi minni, enn tá rekaketa varð nýtt. Hetta týðir uppá, at bustirnar fara betur við botninum enn rekaketan.

Stovskýggið frá einum grunni, sum rullar, eigur tí eisini at vera minni enn við einum grunni, sum verður drigin eftir botninum, og harvið ger minni skaða á botnin.

Hildið verður fram við royndunum Hildið verður fram við royndunum við hesum áhugaverda trolgrunni, og peningur er settur av í 2002 til hesar royndir. Lært verður av teimum veikleikum, sum komu til sjóndar í fyrsta umfari, og roknað verður við at kunna bota um hesar sum frá líður.

Vit hava víst á fyrr, at tað er ein rættilig nýhugsan, ið liggur aftanfyrri hesar royndirnar hjá Líggjasi. Og her er eisini eitt prógv fyrri, at eitt brek ikki er ein forðing fyrri at vera uppfinnari. Líggjas gjørdist mestsum blindur fyrri einum 15 árum síðani. Hann gav tó ikki skarvin yvir, sum henda søgan vísir, og eigur hetta at eggja øðrum við breki til tað sama.

Ráðstevna í Norðurlandahúsinum: Orka og umhvørvi

Rógvi Borðoy umboðaði Føroya Fiskimannafelag á umhvørvisráðstevnuni, sum var í Norðurlandahúsinum fyrst í mai. Rógvi hevur latið okkum hesa frágreiðingina:

Lat meg byrja við at takka fyrri móguleikan at fara á ráðstevnuna. Eftir mínari meting var hetta ein sera góður móguleiki at seta seg eitt sindur inn í vistfrøði og framtíðar tøkni. Har vóru ymiskir røðarar á pallinum, og ikki allir høvdu líka stóran áhuga fyrri Føroya Fiskimannafelag, men meir til ta breiða fólkið.

Av serligum áhuga fyrri Fiskimannafelagið meti eg røðan hjá Hjálmar Árnason, altingslimi og formanni fyrri orku og handli í Íslandi, og tann hjá Jón Bjørn Skúlason, stjóra í granskingarfelagnum Icelandic New Energy. Dr. Werner Tillmetz, sølu- og menningarstjóri á Ballard Power Systems helt eisini eina líknandi røðu, men kanska meiri tekniskt enn teir áðrenn. Vit venda aftur til hesar røðurnar um eitt lítið bil.

Poul A. Joensen, stjóri í IRF helt eina røðu, har

hann flutti fram eina meting av verandi ruskviðgerð og útbyggingarætlanum. Ein frágreiðing var um núverandi støðuna, og ein hugsjónarlig ætlan, sum sá rímuliga fornuftig og reel út, sá dagsins ljós. Men veruleikin er, at IRF als ikki kann taka ímóti øllum skrellinum, ið kemur inn í landið. T.d. kann sigast, at eingin skráseting er av, hvussu nógv rusk føroysku fiskiskipini fáa við á túr, og hvussu nógv kemur í land. Undirritaði setti tí spurningin: Føroyski fiskiskipini koyra sera nógv rusk á sjógv. Hava tit yvirhøvur kapasitet til at taka ímóti øllum tilfarinum, og hava tit ætlanir um at økja um medvitið á økinum?

Svarið ljóðaði: Nei, IRF hevur ongan móguleika at taka ímóti øllum tilfarinum, sum vinnan kundi komið við, men innsær at ein skráseting skal setast í verk. Eingi tøl eru viðvíkjandi málinum, og eingin planur er um at gera nakað líknandi. Ótrúligt, at maðurin skal standa har og siga, at Føroyar kunna gerast ein “grønur” blettur, tá tað er tekniskt ógjørligt

við verandi skipan. Niðurstøðan er, at fiskimenn endiliga skula blaka rusk, trol og emballagu út aftur. Jákup Pauli Joensen, deildarleiðari á Heilsufrøðiligu Starvsstovuni greiddi frá umsitingini og lóggávuni á umhvørvis- og náttúruverndarøkinum. Har varð gjørt greitt, at tað er ólógligt at blaka rusk og annað á sjógv, so har er eitt dilemma.

Eyðfinn Magnussen, lívfrøðingur greiddi frá, at føroysku trolararnir oyðileggja havbotnin við at draga ketur aftur og fram á havbotninum fyrri at trolíð ikki skal skrædna í koralunum. Koralirnar eru sum ein frumskóg á havbotninum, og tað tekur uml. 300-400 ár, áðrenn koralirnar eru sum áðrenn. Árinini eru ikki ring at finna, men eg dugi ikki at síggja, hvat Fiskimannafelagið kundi gjørt á økinum. Tað er lögtingsins arbeiði at lóggeva, og okkara (borgarans) at halda lógirnar.

Fyrri at venda aftur til íslendsku ætlanirnar, hevur Altingið góðtikið eina langtíðarætlan um at gerast fyrsta landið í heiminum, sum koyrir 100% uppá brintorku. Hetta er eitt rímuliga simpult prinsipp, sum ikki hevur borið til at gjørt, tí tøkni er so lítil. Tú koyrir brint í ein tanga, blandar tað við ilt, og tá bæði evnini renna saman í vatn, loysist

orka. Hendan orkan er vanligur streymur, og kann tí gerast drívmeigin í framtíðar motorum. Motorarnir eru ljóðleysir og dálka ikki, tí einasta evnið sum kemur úr útstoytinum er reint vatn (tað kann drekkast, og bussførararnir gera tað ofta).

Øll orkan, sum Ísland brúkar uppá streym og upphiting av húsum, er náttúrlig og kemur úr tí heita vatninum og vulkanunum. Tað tekur fyrri 64% av samlaða orkutørvinum. Hini 36% eru transport, vinna og fiskiskip. Har kemur Ballard inn í myndina. Teir hava ment motorar, sum í fyrsta umfari verða brúktir í buss-um. í 2020 skal nýggja motorslagið vera í øllum nýggjum bilum. Merkið verður DaimlerChrysler. Enn hevur Ballard ikki gjørt ein motor, sum er nóg stórur, men innanfyri 5 ár skuldi borið til hjá einum fiskiskipi at farið á 10-15 dagar langar túrar við einari ljóðleysari, reinari orku uml. 500 kW, t.e. 666 hk. Hetta er ikki gjørligt sum er, men vísir á eina ómetaliga hugsjón, sum íslendarar hava.

Annars vóru sölustjórar úr Vestas (vindmyllur) og Siemens (sólpanelir) við fyrri at kveikja ein lítlan neista um, at tað ikki er ógjørligt at framleiða reina orku, ið Klæmint Weihe, stjórnari í SEV vil vera við.

Tíðindi frá Vinnuhúsinum:

Stórur ruðuleiki í ES um nýggjan fiskivinnupolitikk

Ætlaðu broytingarnar í fiskivinnupolitikkinum hjá ES hava ført við sær, at ein danskur topp embætismaður er uppsagdur, og kommisserurin fyrri fiskivinnu skal mæta til eina hoyring, um alt er farið rætt fram

Ongastaðni í verðini verður so nógvur beinleiðis studningur veittur til fiskivinnuna, sum í ES. Í tíðarskeiðinum 1994 -1999 vóru íalt útgoldnar uml. 20 milliardir kr í tí sonevndu FIUF-skipanini.

Spanien er tað landið, sum fær mest í studningi. Tað er serliga innan økini nýbygging og upphøgging, at stuðulin verður latin. Spanien fekk umleið helvtina av øllum studninginum í tíðarskeiðinum 1994 - 1999.

Hetta er ivaleyst høvuðsorsøkin til, at Spanien er so nógv ímóti ætlaðu broytingunum í fiskivinnupolitikkinum hjá ES. Hesar broytingar umfata m.a. at fiskiflotin hjá ES skal skerjast við heilum 40 % og allur studningspolitikkurin skal umleggjast.

Tað er ógvuliga stór ósemja í ES um hesar broytingar, og tað sær út til, at ES hevur deilt seg í eina norðursamgongu, sum vil hava broytingar og eina suðursamgongu, sum vil hava tað nøkulunda, sum tað er.

Núverandi góðkendi fiskivinnupolitikkurin hjá ES gongur út 31. des. 2002. Ætlanin var at staðfesta nýggja fiskivinnupolitikkinn í heyst, meðan Danmark hevur formansskapin í ES, men nú er tað ivasamt, um tað kemur so langt.

Sinnisbati

Skrivstovan á Íslandsvegi 10 C er opin hvønn mikudag kl. 16 - 18.

Fyrsta mikudag í mánaðinum er opið til kl. 19.30.

Tú ert vælkomin at ringja og spyrja um alt, sum hevur við sinnistrupulleikar at gera á tlf. 322544.

vit hava... ...alt til línu- og snellufiskiskap

Vit senda um
alt landið

- Svøvlalínu frá 3,5 mm til 9 mm. Tygum avgera sjálvur, hvussu langt skal verða millum svøvlarnar
- Stórt úrval av teymum og húkum
- Eisini sjóklæðir frá innast til uttast

**Tosið tí altíð
fyrst við okkum!**

TEYMAVIRKIÐ PF

Heiðavegur
FO-620 Runavík
Tlf: 447265
Fax: 448244
Fartlf: 219412

T-postur: teymavir@post.olivant.fo

Bjargingarútgerð

á sjógvi og landi

Vit bjóða tað besta innan bjargingarbátar, bjargingarvestar, eldslökkkiútgerð, bjargingar og trygdarútgerð. Umboð fyri kenda danska merkið "Viking".

- Bjargingarbátar
- Bjargingarnet
- Yvirlivsisdraktir
- Flótidraktir
- Bjargingarvestar
- Bjargingarkransar
- Epirbar/neyðsendarar
- Radartransponderar
- Eldslökkjappar
- Eldávaringar
- Branddraktir
- Umvælingar
- Eftirlit

P/F Gummibátatænastan

Mannaskarð 4, Postboks 3223, 110 Tórshavn
Tel. 31 49 13, Fax 31 06 56, E-mail: gummibad@post.olivant.fo

Bjargingar-, neyð- og slækki- útgerð til skip og bátar

- Neyðrakettir & hondbluss
- Bjargingarvestar, -kransar og -línur
- Eldslökkjappar, teppir og slangur
- PIONER plastbátar - nógv modell

Vit útvega flest alla útgerð
uppá fyrispurning

KAJ ANDREASEN & CO
Tel: 315600 · Fax: 318008

Gerið eina góða
lýsingaravtalu
við FF-blaðið.

Lýsið í hvørjum
blaði og gjaldið
1/2 prís

SØKT VERÐUR EFTIR FÓLKI TIL TANGASKIPIÐ "BERGINA"

Søkt verður eftir dugnaligum og royndum motormonnum og dekkarum (fulltiknum matrósum) til tangaskipið "BERGINA".

Min. krøv til umsøkjarar:

- Drúgvar royndir
- Góðkenda læknakanning (bláa bókin)
- STCW-góðkent trygdar-/og brandskeið
- Kunna skandinaviskt og enskt mál
- Dekkararnir skulu vera egnaðir til kagtænastu

Áhugaði biðjast vinarliga senda skrivliga umsókn til:

SP/F BERGHAV
Niels Finsensgøta 23
Box 1252
FO-110 Tórshavn
Tlf. 31 85 31 - Fax: 31 93 69

Søla og umvælingar

...av tekniskum tólum til skip og bátar

- Radar – ARPA Radar
- VHF – DSC-VHF
- Farvu-ekkolodd
- Farvu-videoplottara
- GPS – D-GPS
- Std. C – Std. B
- Navtex – veðurkort
- 24 volt DC til 220 volt AC 1000 watt
- fyri sjónvarp – Bilradio – CD'ara
- Gyrokumpass – Sprittkumpass
- Fluxgate kumpass
- Sjálvstýrara

Sp/f Contrive Jsp Ltd

Tlf: 45 52 44 - Fax: 45 69 45
GSM: 21 42 44 - FO-700 Klaksvík

søla & tænasta:

FURUNO - SAILOR - SKANTI - SIMRAD
DECCA - ROBERTSON - SPERRY
KODEN - SCANMAR - JRC - RAYTHEON -
MaxSea - SeaTel - TIMCO, v.m.

HVÍ egna við hond?

Tá mest framkomna egningarmaskinan, ið egnir upp í stampar, er komin á marknaðin! Hon egnir 2.500 húkar um tíman og klipsar á, tá hon egnir, og av, tá hon dregur. Eingin luktur av gomlum agni í stampinum.

Ynskir tú at vita meira um hesa, sum egnir 28 stampar uppá 3,5 tímar, so set teg í samband við føroyska umboðið:

HWH-MARITIME
v/ Høgna Waag Høgnesen
FO-650 Toftir
Tlf. 44 96 41 ella fartlf. 22 38 11
E-mail: hwh@post.olivant.fo

Tíðindaskriv frá Føroya
Fróðskaparfelag:

Nýggj bók við fjølbroyttum innihaldi

Eivindarmál eitur ný-komin bók frá Føroya Fróðskaparfelag. Hetta er heiðursrit til Eivind Weyhe, lektara á Fróðskaparsetrinum, á seksti ára degi hansara 25. apríl við heilsanum og greinum frá starvsfeløgum og vinum víða hvar.

Innihaldið í bókini er ógvuliga fjølbroytt, men meginparturin er av málfrøðiligum slag og endurspeglar tey ymsu áhugaðini hjá Eivindi Weyhe: navnagranskning, mállæru, málfrøðfrøði, kvæði og tættir, ljóðfrøði og málsøgu. Men eisini onnur øki eru umboðað, t.d. upprunafrøði, orðabókfrøði og talumál. Við eru eisini greinir, ið snúgvast seg um annað, t.d. siðsøgu, bókmentir og hugleiðingar. Av teimum 39 greinum í bókini eru 15 skrivaðar á føroyskum, 8 á norskum, 6 á danskum, 5 á svenskum, 3 á íslenskum og 2 á enskum.

Stigið til útgávuna tók Føroyamálsdeildin, har Eivind Weyhe hevur sítt dagliga starv. Tey, ið ritstjórnar hava, eru fyra starvsfelagar hansara á deildini: Anfinnur Johansen, Jógvan í Lon Jacobsen, Zakaris S. Hansen og Malan Marnersdóttir.

Eivindarmál - við einari síðu úr kvæðahandriti Sjóvarbóndans eldra á permuni - er heilar 385 bls. og prentað á Dimmalætting. Hon er 32. bók í røðini frá Føroya Fróðskaparfelag við heitinum Supplementa til Fróðskaparrit.

Stuðlað útgávuni hava Føroya Banki, Tórshavnar kommuna, Málting, Mentanargrunnur Landsins og Vágs kommuna.

Bókin fæst í bókasølunum og kostar 330 kr.

**Fáið FF-blaðið
til dyrnar í 3
mánaðir fyri
einans 50
krónur**

Ringið á tlf. 31 15 69 ella
sendið okkum ein teldupost
á ff-blad@post.olivant.fo

Ferð við Ternuni 1 inn á Skálafjørðin:

Hetta er manningin á brúnni hendan dagin. T.h. er skiparin Erlendur Simonsen úr Havn, og t.v. er Jógvan Joensen av Norðskála.

Tann, sum skrivur hesar reglur, er avgjørt ein av teimum, ið harmast um, hvussu illa Sálafjarðaleiðin til Havnar er farin. Frá tí eg minnst, var hetta farleiðin til Havnar. Tey fyrstu nógvu árin varð farið við stóra, reyða bussinum hjá Sofusi í Fuglafirði út á Toftir, og síðan við mjólkarbátinum til Havnar.

Tað serliga við Sofusi var serstaka beinasami hansara. Hjá norðragtubørnum var tað meira enn ein kilometur at ganga í skúla. Tá var einki sum æt bilur í hvørjum húsi, so tað var ofta tøssut at fara til gongu í illveðri. Men kom Sofus framvið, so steðgaði hann altíð og bjóðaði børnunum uppi. Hetta gloymdu børnini Sofusi ongantíð, og tí er hetta eisini ein partur av minnunum um sambandið til Havnar. Seinni varð ein heintaður í túninum av teimum ymsu hýrurvognunum, og alt hetta kostaði ikki tí almenna eitt oyra.

So yvirtók tað almenna leiðina. Samstundis varð

byrjað at seta inn bussar millum Havnina og Lórvík/Fuglafjørð. At byrja við ein á morgni og ein á kvøldi. Síðan varð talið økt til ein buss annan hvønn tíma. Sambandið til "mjólkarbátin" varð samstundis gjørt verri og verri. Hetta endaði sjálv-sagt við, at henda gamla farleiðin misti alt ferðafólkið. Tí var eisini laga-manni at tosa um at taka leiðina av. Hetta hevur tó verið forpurrað av einum meiriluta í lögtinginum. Um tað so kann vera rætt, at tingið skal lóggeva fyri farleiðir, er ein onnur søga.

Sum frá er liðið, eri eg eisini fara at taka bussin allan vegin, tá farið verður til Gøtu. Men nú um dagarnar var møguleiki at taka bátin eftir ein fund á Toftum.

Og hesin túrur váttaði, at hendan rutan er als ikki tað, sum hon hevur verið einaferð. Ferðafólkatalið var 5 og mann-ingartalið var 5! Men hetta er sjálvsagt ikki øll søgan. Gongdin er tann, at fólk av ytra partinum av Skálafjørðinum fara til

Hetta er skipið, sum í dag røkir rutuna inn á Skálafjørðin. Skipið er bygt í 1960, og varð keypt til Lórvík-Klaksvíksrutuna í 1970. Maskinan er 1200 hk Deutz. Skipið siglir skjótt og nýtir hálvan tíma millum Toftir og Havnina.

Havnar til arbeiðis og í skúla á morgni, og heim aftur seinnapartin. Tí er stórt sæð bert ferðafólk annan vegin fyrra- og seinnapart. Sagt verður, at ferðafólkatalið liggur um 100 pr. dag.

Sígt verður bert arbeiðsdagar, sum eru 250 árliga, tí verður árliga ferðafólkatalið umleið 25.000. Játtanin á fíggjarlógini er 2,8 mill til hesa rutu. Og tí er lætt at rokna út, at tað almennar rindar meira enn 100 kr. til hvørt ferðafólk hvønn túrin, meðan tann fulli prísurin er kr. 30, sum hann hevur verið í nógv ár. Undirskotið, og har-

við almenni stuðulin pr. ferðafólk, kann bert vaksa, tí ferðaseðlaprísurin er politisk fastlæstur, meðan útreiðslurnar, og her er serliga hugsað um lønir, bert fara ein veg.

Sjálvt hjá einum gomlum tilhangara av júst hesi rutu, má ásannast, at hetta er ikki nakað serliga skilagott. Antin má skipast soleiðis fyri, at hendan rutan veruliga kann gerast eitt alternativ til bussambandið úr Havn, ella má tað sindrið av skili ráða, at ásannað verður, at grundarlagið fyri hesi rutu er altso ov lítið.

540 tons av rækjum

Síðsti túrurin hjá "Reginu C" var liðugur fyrr í mánaðinum; teir fiskaðu í 26 dagar og fingu 540 tons av rækjum. Skiparin, Gunnar Nolsøe, sigur, at síðani alt fekst at rigga umborð, hava teir fiskað umleið 1.200 tons av rækjum í tveir og ein hálvan mánaða.

Klaksvíkar Sjúkrahús

Ortopæd-kirurgiskur skómakari & bandagistur

frá **SAHVA**, verða á Klaksvíkar Sjúkrahúsi 11. juni og 12. juni 2002, og á Landssjúkrahúsinum 13. juni 2002.

Tíð fæst við at ringja á tlf. 45 54 63, týsdag og mikudag kl. 10-12, í seinasta lagi mikudagin 5. juni 2002.

Klaksvíkar Sjúkrahús • Box 50 • Tlf: 455463
Fax: 457363 • FO-700 Klaksvík

Víkingur 800

Best umtókta bátur í Íslandi í fleiri ár.
Siglir 26 míla ferð.

Áhugaðir, vendið tykkum til

Oddmar Juul Samuelson
Postboks 23 - 110 Tórshavn
Tlf. 31 86 49

Her eru 60% av ferðafólkunum hendan túrin.

Gerandisdagur á boripalli

Orð: Anna Maria Simonsen

I juni 2001 kom boripallurin Soverign Explorer hjá felagnum Transocean Sedco Forex inn á Føroyskt sjóøki at arbeiða. Hol varð sett á eina vónandi komandi oljuvinnu í Føroyum. Mær stóð í boði at fáa starv umborð sum medic (sjúkrasystir), og sjálvsagt tók eg av. Hetta kom eg ikki at angra, tí tað var á mangan hátt eitt nýtt og spennandi arbeiði, og avbjóðingarnar vóru nógv.

Fari her í stuttum at siga eitt sindur um, hvussu tað er at verða umborð og mannagongd áðrenn fari verið umborð.

At arbeiða á boripalli er á mangan hátt eitt sindur øðrvísi. Serstøk krøv skulu fylgjast áðrenn tú sleppur umborð at arbeiða. Fyrst skal ein á trygdarskeið í nakrar dagar, har m.a. frálæra verður givin um, hvussu ein bjargar sær úr sjónum og undan eldi. Hesi skeið verða hildin ymsa staðni, eitt nú Aberdeen, Esbjerg og Stavanger. Eisini skal ein heilsuváttan til, hon skal endurnýggjast við jøvnum millumbili. Hevur tú ávísa sjúku ella brek og tekur ávisan heilivág, fæst ikki heilsuváttan. Eitt nú er ikki loyvi at arbeiða offshore um ein hevur insulinlinkrevjandi sukursjúku. Um landroynd vísir at tú tekur rúsevni, fæst heldur ikki heilsuváttan.

Avmarkað viðføri Vektin á viðføri er nógvastadni avmarkað til eini 15 til 20 kg. Hørð kuffert/-taskur verða ikki nýtt, men bleytar taskur, ið gera tað lættari hjá tyrlumanningini at arbeiða. Arbeiðsklæðini eru hjálmar, verndarbrillur, styvlar og yvirtreksdrakt ella jakki. Innandura er búin alt eftir hvar ein arbeiðir.

I góðari tíð verður møtt upp á offshore terminalinum á flogvøllinum, har kannað verður, hvat ein hevur við. Ikki er loyvt at hava rúsevni ella vápn við. Sigarettendrarir eru strangliga bannaðir og somuleiðis er nógvastadni ikki loyvt at hava fartelefón. Heilivágur verður skjalprógvaður, koyrdur í posa, ið verður forseглаður og handaður til medic umborð, ið tú vendir tær til fyri at fáa hann aftur. Áðrenn fráferð skulu øll síggja eitt 20 min langt sjónband um mannagongd og trygd í samband við tyrluflogving. Í

yvirlivilsdrakt og bjargingarvesti verður síðan farið umborð á tyrluna og góðan tíma seinni verður lent á pallinum, har tey, ið skulu avstað aftur við tyrluni eisini hava sæð sjónbandið um trygd, standa ferðabúgvinn í yvirlivilsdrakt. Stundir eru bert til stutt prát í hurðini til meðan tú handar bjargingarvestin til tann, tú kemur at avloysa, so alt eftir hvar tú arbeiðir umborð, er neyðugt við skrivligari rapport.

Skaftað verður í messuni, prátið gongur lívliga og síðan verður farið til arbeiðis, ella um tú skal á náttarvakt, í koyggjuna. Pláss er fyri 100 fólki umborð. Nøkur einakømur eru, annars eru 2 mans kømur. Roynt verður at skipa tað soleiðis, at tey ið deila kamar, hava hvør sína vakt.

Arbeitt verður tólv og tólv. Vaktarskiptið er kl. 7 á morgni og kl 7 á kvøldi. Summi, ið ikki hava avloysara, hava tó tilkallivakt eftir loknar 12 tímar arbeiðsdag, eitt nú tann ið er medic.

Eitt serligt upplivisi

Fyri okkum føroyingar, ið vóru umborð á SovEx, var hetta á mangan hátt eitt upplivisi. Tá pallurin varð tikin uppá sleip frá Írlandi, var, umframt meg, bert ein annar føroyingur umborð. Tað var Høgni Hansen, ið var ROV pilotur (ROV er stytting fyri Remotely Operated Vehicle). Tá eg kom umborð frá Shannon í Írlandi, var onki annað konufólk umborð, men seinni komu fólkin frá Eures Føroyar umborð og meirilutin av teimum vóru konufólk. Seinni tá sjálv boringin fór í gongd, vóru av og á eisini einkult konufólk millum tey fólkin, ið høvdu við hetta arbeiði at gera.

Helt meg duga hampiliga væl enskt eftir at hava gingið eina vetrarhálva á skeiði í enskum, men vælterpaða Cambridge enska frá Tóri Jóannesarson kom til kort, tá samskiptast skuldi á syngjandi skotskum og írskum. Men tolin trívst, og eftir eina tíð gekk betur. Við norsku fólkin gekk tó sum fótur í hosu, og somuleiðis tá einkultir svjar og danir vóru umborð. Bretar vóru ikki sørt bilsnir av at føroyingarnir tyktust at skilja øll skandinavisku málini uttan himpr. Onkur av skotunum legði seg eftir at læra føroyskt, eitt nú

tann eini Camp Bossurin lærði seg ein setning hvønn dag. Aðrir høvdu silgt við skotskum trolarum undir Føroyum, kendu oyggjar okkara og høvdu vitjað eitt nú Klaksvík, Vág, Miðvág og Havnina.

Føroyingar arbeiðsgrev

Tá vit nærkaðust Føroyum komu catering fólkin frá Eures Føroyar umborð í staðin fyri írsku catering manningina. Sermerkt fyri føroyingarnar var, at teir vóru nøkur arbeiðsgrev, - dugnaskapur, reinføri og nærlagni var teirra vørumerki. Tey vóru sera væl dámd umborð, og tað at tey øll somul gjørdu eitt valaverk ávirkaði ikki sørt lagið umborð positiva vegin. Maturin, eisini bakstur, var sum á finari matstovu, og fóru fólk altíð mett og væl sett út aftur úr messuni. Eitt dømi um um hvussu vælgið tey vóru, er tá chefelektrikarin læðandi helt fyri, at nú mátti hugsast um trygdina, so væl vaskaðu tær. Hann var komin framvið einum kamari har ein stewardessa lá og skúraði gólv, hon brúkti eina tannbust til at fáa tað reint í krókunum, og leiðningarnir ið har lógu, ja teir fingur sjálvandi eisini ein umgang við bustini. Fólk, ið ikki høvdu verið umborð í síðan pallurin var í Afrika, høvdu á munni, hvussu nógv betri umstøðurnar vóru umborð við føroysku catering manningini.

Nógv ymisk arbeiðsøki

Nógv ymisk arbeiðsøki eru umborð, hvørt øki hevur sítt serliga navn. Niðasta dekk er cellar deck, síðan kemur main deck ella rig floor, omanfyri er sjálvtt drillfloor ella borigólvið. Klivin, har drillarin situr, kalla teir doughouse. Ein welders workshop er eisini, tað er minst ein sveisari á hvørjari vakt. Electricians workshop - subsea-mud pump room eru onnur, fyri bert at nevna nøkur dømi.

Ovasti leiðarin umborð er OIM, offshore installation manager, ið arbeiðir hjá teimum ið eiga pallin. Næstur honum er Company man. Tað vil siga ovasta umboð fyri tað ella tey feløg, ið hava leiga (kontrakta) pallin. Hesir hava leiðsluna umborð, og er teirra bakland ávikavíst eigari og leigari. Tool pusharin er næðsti maður

hjá OIM, og hevur hann leiðsluna av arbeiðinum á borigólvinum (drill floor).

Av teimum 100 fólki umborð vóru umleið 60 í fóstum starvið. Síðan vóru nøkur. ið starvaðust hjá oljufelagnum, og restin var third company fólk.

Arbeiðið hjá Onnu Mariu

Arbeiði hjá mær var fyrst og fremst at verða medic umborð. At hava sjúkrastovuna við øllum ið har hoyrir til tilreiðar. Frá kl.7 á morgni til kl.7 á kvøldi var sjúkrastovan opin har øll kundu koma um eitt hvørt bagdi. øll vitjan var viðgjørd í trúnaði, men skuldi onkur sjúkrameldast og sendast í land, skuldi OIM kunast um hetta. Alt samdøgríð bar til at fáa hjálp frá læknavakt í landi. Tað var Deildin fyri Arbeiðs- og Almannaheilsu, ið stóð fyri hesum.

Hvønn morgun skuldi eg saman við leiðarunum fyri tær ymisku deildirnar, eini 9 tilsaman, á fund hjá OIM har fyrst trygdarspurningar og síðan dagsskráðin fyri deildirnar vóru viðgjørðar og um neyðugt samskipaðar.

Ávíst samskipti var við stovnar á landi, og serliga at byrja við kom tað ofta væl við, at eg hevði innlit í Føroysk viðurskipti, serliga heilsuverkið.

Ein uppgáva var at skriva rapportir, bíleggja heilivág, eftirkanna iltfløskur, fyrstuhjálpskassar, bórur og neyðhospitálið, ið skuldi takast í brúk við skaðatilburðir við meira enn einum skaddum persóni.

Hvønn morgun skuldi drekkivatni kannast fyri klor, og eina ferð um vikuna skuldu vatnroyndir sendast til Heilsufrøðsligu Starvsstovuna. Eina ferð um vikuna skuldi rapport skrivast um reinføri í gallu, messu, kømurum, brúsurúmum v.m. Eg skuldi verða tilstaðar, tá proviantur kom umborð, - útgingin ella spilt vøra skuldi ikki umborð. Hetta var ikki nakar trupulleiki her hjá okkum, men kanska meira aktuelt, tá pallurin er aðrastaðni, eitt nú í menningarlondum.

Arbeiddu eftir eini 1:1 skipan Fleiri ferðir um vikuna vóru partar av manningini skiftir út. Vanliga var ein 14 dagar umborð og 14 í landi, men tað kom fyri at fólk vóru upp í 4 vikur umborð í senn. Um-

siting av tyrlupallinum var ein av uppgávinum, ið tók nógv tíð. Skuldi finna útav, hvussu nógv komu umborð, um tað vóru teir røttu avloysararnir til teir, ið fóru í land, og um vit høvdu rúm fyri teimum. Um tað vóru nýggj fólk, ið skuldu hava induction (vegleiðing) um trygdina umborð. Innan hálvan tíma eftir at tyrlan var farin avstað, skuldi eg hava skift navnalistarnar út á brúnni, kontrolrúmi, mustard station, helidekki, við teir 4 bjargingarbátarnar og við neyðtrappurnar. Eisini listin við fyrstuhjálparum skuldi dagførast og heingjast upp.

Databasin yvir kemikalier, árin og hjárin á fólk og umhvørvið, hoyrði eisini undir medic.

Trygdin fyrsta prioritet

At fyrirbyrgja óhapp, skaðar og vanlukkutilburðir hevði altíð fyrsta prioritet umborð. At ein altíð skuldi hugsa um, at tað ein tókst við ikki var til ampa fyri ein sjálvan, onnur ella umhvørvið, áðrenn hugsað var um arbeiðstempo haldi eg var eitt sindur ringt at venja seg við fyri okkum føroyingar. Tað er sum um tað liggur til okkum at hugsa arbeiði fyrst, síðan trygd.

Hvørt vikuskifti vóru trygdarfundir fyri tær ymisku deildirnar, og var tað skylda at møta til minst ein fund um vikuna. Sunnukvøld var "drill" - ella bjargingarvenjing, har øll umborð luttóku, hvør deild við síni seruppgávu. Eftir lokna venjing var eftirmeting, har møguleiki var at koma við viðmerkingum um gongdina. Eftirlitsumboð vóru javnan umborð, bæði frá føroysku myndugleikunum og frá eigara og leigara av pallinum, og vórðu ábøtur gjørðar, so hvørt tað var neyðugt.

10 føroyingar umborð í senn Meðan pallurin var í føroyskum sjógv, vóru vit alla tíðina uml. 10 føroyingar umborð. Okkum dámdi væl arbeiðið, og høvdu vit manga hugnaløtuna umborð, og mong vinarbond vórðu knýtt. Í fríløtunum hugnaðu vit okkum, og eisini høvdu vit føroyskan mat umborð. Eg hevði fingið okkum grind, ið Pf. Poul Hansen fekk til haldar og sendi umborð. Onkur hevði turran fisk og grind. Tá Durita hevði 45 ára

føðingardag kom Høgni við einum turrum tjógv. Henda special diet høvdu vit mest sum fyri okkum sjálvi, men kókað tvøst smakkaðu fleiri útlendingar, tó ongín á spik. Ein dagin hevði danski kokkurin gjørt sera vælsmakandi grindagullash, hetta ótu øll, helst hava teir hildi seg etið oksakjöt.

Sum frá leið, og tað var hildið áfram við at bora leingi eftir at vit eftir ætlan skuldu verið farin avstað, øktist spenningurin um nú nøkur olja var ella ikki. At tað sá positivt út hjálpti ikki sørt oppá humørið millum okkum, tí veturin nærkaðist í hvørjum, og veðrið var hareftir. Illveður darvaði eisini arbeiði nakað seinastu dagarnar. Eitt sindur rullaði pallurin, men tað var fyri onki at rokna ímóti, hvussu tað má hava rullað umborð á stand-by bátinum, tað sá mangan ógviligt út.

Og so at rigga av At rigga av aftaná lokið arbeiði tók fleiri dagar, og so skuldu akkerini takast upp. Pallurin hevur 8 akker, tvey til hvørt beinið, og minnst meg rætt, viga tey 8 tons hvørt. Spølini umborð hava ikki orku til at taka tey upp, so her komu fleiri skip at hjálpa til. Tvey akker vóru tikin upp í senn, hetta tók fleiri dagar, og var gangurin nógvur, tá returnar vóru drignar inn.

Eitt av skipunum var stóra danska sleipiskipið Maersk Attender, har flest allir yvirmennir vóru føroyingar.

Spennani

nýggj vinna Jú, ein nýggj vinna er eftir øllum at døma við at taka seg upp í Føroyum. Røddir hava verið frammi um, at hon kanska er ein hótta mótí okkum, bæði mentunarliga og umhvørvisliga. Sjálvandi eiga vit at vera á varðhaldi og verja fólk og umhvørvið móti negativum árin. Tó eri eg sannførd um, at henda vinna hevur nógv gott at bjóða okkum. Eitt nú er vælhugsandi at vælskipaðu viðurskiptini umborð, bæði hvat viðvíkur trygd og arbeiðsumstøðum, kunnu brúkast sum leistur at bota um arbeiðsumstøðurnar umborð á skipum okkara.

Sí myndafrásøgn á síðu 13

Eltalvuvirkið í Norðragøtu

Í Gøtu er, sum flestum kunnugt, eitt sera fjølbroytt virksemi. Eitt av hesum er Eltalvuvirkið. Tað var stovnað í 1983 og hevur tískil seinastu 20 árini verið ein av størstu framleiðarunum av el-talvum til skip, bátar, fiskavirkir og ídnaðarvirkir v.m. Fyrirøkan hevur eisini flutt út el-talvur til bæði Kanada, Grønlands, Stóra Bretlands, Skandinavia og Íslands. Her eru 15 starvsfólk og samlaða framleiðslan higartil hevur verið fleiri enn 2000 talvur.

Vit hava eina myndafrásøgn frá virkinum:

Tað eru ungir og raskir knassar, sum arbeiða á virkinum.

Her síggja vit tann skjótt 23 ára gamla Jan Heinesen úr Norðragøtu. Hann skal annars giftast Heidi í summar. Heidi er úr Syðrugøtu, har tey ætla at búsetast. So tað er líkt til, at tey bæði fara at vera ein partur av framtíðar grundarlagnum fyri Gøtu bygd.

Magni Jarnskor verður vanliga settur í samband við fótbólt. Men arbeiðast skal eisini, og her er hann í ferð við eithvørt skrivstovuarbeiði á Eltalvuvirkinum.

Virkið heldur nú til í tí gamla bygdarhandlinum í Norðragøtu, Pakkhúsið kallað, sum varð stongt fyri nøkrum árum síðani. Her er gott pláss, tí her eru 3 hæddir, og hvør av teimum er 200 fermetrar.

Grundleggjari er Eyðun Hansen. Annar abbi hansara, Elias Sofus Hansen, var við til at stovna FF í 1910 og hin abbin, Tummas Jakku Thomsen, var roknskaparhaldari hjá felagnum fyrsta árið.

“Føroyska”
matstovan
Nordica.

Føroyska flaggið veittrar í Bruxelles

Tað er alment viðurkent, at føroyingar finna vit alla staðni, so hví ikki í Bruxelles! Tann, sum skrivur hesar reglur, er onkuntíð til fakfelagsfundir í hesum býi, og verða hesir fundir eisini hildnir í ES høpi. Beint við teir stóru ES-bygningar er ein “Restaurant Nordica”. Fyri at kenna seg eitt sindur heima, varð nú um dagarnar farið inn hagar at fáa sær ein góðan bita, sum kanska kundi minna eitt sindur um Føroyar.

Tá vísti tað seg sjálv-sagt, at tann, ið rak matstovuna, er ein føroyingur. Hetta er havnargentan Anita, fødd Joensen. Hon er dóttir Anitu, f. Ellend-ersen, sum var ættað úr Fámjin. Pápin var Hans Joensen, vanligi kallaður Hanseman, sonur tann “upprunaliga” Hans Joensen. Hetta merkir, at Anita er systkinabarn Restorff-

arnar á Hafnia. So at hava matstovu man liggja í genunum.

Maður Anitu er Bjørn Helme-Lindberg, sum er svii við svenskum passi. Júst í hesum døgum eru tað 15 ár síðan, at tey byrjaðu sítt virksema í Bruxelles. Lutvíst er tað ein handil við norðurlandskum vörum, og so er tað ein matstova, ið serliga borðreiðir við norðurlandskum mati. Tað fáast tó ikki knettir og ræstur fiskur, men føroyskum rækjur borðreiðir Anita við.

Men fyrst og fremst so vísir Anita føroyska flaggið í Bruxelles, so her smokka vit í hvussu er ikki niður ímillum. Tað skilst eisini, at nógv er at gera á matstovuni. Matur verður gjørdur út av húsi-

num, og nógv fólk koma inn á gólvið.

Nógvir føroyingar koma til hendan býin, sum er so týðningarmikil, uttan mun til um vit eru við í ES ella ikki. Anitu dámar væl at hitta føroyingar, og tað

skuldi tí verið lagamanni at vitja hana og roynt hennara matkynstur. Tænastustøðið er ikki lægri enn tað er á Hafnia! Tað kunnu vit standa inni fyri. Tað sigur heldur ikki so lítið.

Anita og
maðurin.

Her sæst, hvatið er at fáa. Tað skilst, at í úrvalinum eru frikadellur og smørrebrød. Tað er í hvussu er norðurlandskt.

Við at kveita út gjøgnum rútin, sær Anita beint á Merkið. Tá fólir hon seg eitt sindur meira heima.

TÍÐINDASKRIV FRÁ HWH-MARITIME:

TURBOLINE 2000

Egningamaskina EM 2000

Kraftmikil og avanserað maskina, góðskustýrd egning av sirkulhúkum ella J-húkum, ymisk sløg av agni. Teldustýrd við pneumatikki og elektriskari drift, egnur við sera væl, leggur línuna í stampin, har húkurin verður lagdur í serskild rúm í stampinum, stampurin er ein framkomin framleiðsla, ið er uppdeildur í 30 rúm.

Her verða allir húkar egndir 100 %.

Tygum kunnu sjálvur avgera stødd á agni, hetta gerst við at trýsta á telduna.

Kann egna línuna við 1,2 m millum húkarnar.

Sild, makrel ella høggu-slökk.

Tvíkrækjning av agni.

Løtt at arbeiða við.

Løtt handfaring og teksturin á telduni er norskur.

Línuspæl KH 2100

Hydrauliskt drivið, datastýrt til at seta í útróðrar-bátar, lættur at handfara.

Splittari

Reinsar gamalt agn, við roterandi bustum, tekur húkarnar av, har eru serliga framleidd klips, so einans línun fer í stampin.

Húkarnir detta niður í ein kassa, sum ein tekur við í land eftir at hava landað.

Línun verður kveilað niður í serframleiddar stampar.

Turboline 2000

Eftir 20 ára royndir er maskinan her, sum egnur uppí stampar.

Nú kunnu 3 bátar hava eina landbaseraða egningamiðstöð og altíð hava stampar við línuna tøkari til setu.

Fyrimumir:

Krevur minni fólk til egningina.

Hægri útbýti tá maskinan ikki setur skeivar ella boygdar húkar á.

100 % egning; hvør einasti húkur verður egndur, eingin gjífsari er í skúrnum.

Kostnaðurin til egning kann nú bítast ímillum 3 veiðufør. T.v.s at útreiðslurnar eru minni fyri hvørt farið.

Línustampurin FS 2000

Serframleiddur stampur í termoplast við 29 húkarrúmun, sum skilir húkar og línuna frá hvørjum øðrum, hetta gevur eina trygd fyri, at tá sett verður, er eingin fløkja, hóast ringt veður.

Standa væl omaná hvørjum øðrum, har ein stórkantur tryggjar, at stamparnir ikki koppar.

Læsimekanisma tá egnt verður.

Taka línuna við 450 húkum við vanligum avstandi.

Av 5,5 mm línuna.

EGNING VIÐ TURBOLINE 2000:

2500 húkar/tíma

Egnir 99,5 % av húkunum.

Vekt 1400 kg

Streymnýsla 2,5 kw

Lufttrýst 7 Bar

Longd á teymun 50 cm

Minsta teyma frástøða 1,2 m

Størtsta frástøða óendalig

Ein maður/kvinna kann passa eina síka maskinu og egna 28 stampar av okkara longd pr. tíma t.v.s 320 húkar pr. stamp.

Fyrsta maskina er seld til Trondheims, og har hava royndirnar verið góðar.

HWH maritime, FO 650 Toftir

Tlf 22 38 11 ella 44 96 41

E-mail hwh@post.olivant.fo

Rasmus Rasmussen - Rasmus á Háskúlanum

Ferðadagbók hjá Rasmusi

Seinasti partur

At taka úr
blaðnum

Síðurnar 11,
12, 17 og 18
kunnu takast
úr blaðnum

Hetta er gamli parturin av háskúlanum. Rasmussarstova, har Rasmus búði og eisini hevði skrivstovu hjá FF, var í endanum, sum er longst burtur.

Henda tekningin av Rasmussi hongur á bróstinum í Rasmussarstovu.

5. august 1929: var farið dagurin, men áður enn farið varð, vóru vit fyrri síðstu ferð í landi og gjørdur nøkur smá innkeyp fyrri teir pesetas vit áttu eftir. Kl. 14⁰⁰ legði “Palonia” frá landi og sigldi í hav. Tað kendist sum ein lætti at koma útaftur í rúman sjógv og fríska luft aftaná at hava verið í býnum við sínum kvalandi hita og innstongdu luft í 5 samdøgur.

6. august 1929: varð siglt mest allan dagin fram við landi, og var har mong fægur sjónin at síggja, tí Spania er eitt fagurt fjallaland út ímóti Miðhavinum. Vit fóru eisini fram við mongum forn- og minnuríkum borgum; har ímillum Tarragona, Valencia og Palos. Fólkið var nú ferðamøtt, og helt seg mest í hvíldarstólunum á tiljuni. Næturlar vóru klumra og hitamiklar undir tiljuni.

7. august 1929: Kl. 6⁰⁰ á morgni sigldu vit inn til Centa í Marokko í Norðrafrika. Meginparturin av ferðafólkinum fór við jarnbreytuni til Tetuan, men vit vóru tó nøkur gangandi eftir í Centa. Hetta er heldur nýggjur býur; men hevur tó verið gamal arabarlandsbygd. Vit gingu runt í Centa, meðan hini vóru í Tetuan. Tað fyrsta,

sum fellur í eyguni, er tann hópur av sponskum hermonnum, ið her eru. Í hinum modernaða partinum av býnum eru nógvir civilir spaniolar, men har gongur tó nógv marokkanarfólk í tjóðbúnaði; mesti parturin var kúgaður og trælkaður út; men vit sóu tó einstakar reystar menn og finar kvinnur við. Tey bóru seg hábærsliga, og tey tóktust at virða lítið um yvirvaldina, hóast tey máttu lúta. Sjálvt í spanska herliðini sóu vit innfóddar eins og hinar gangandi vakt við lóddari byrsu og uppsettari bajonett. Ja, sum vaktarmenn við sjálva

kassernuna, stóðu tveir stórir marokkanarar við alverðsins longum svørðum og byrsuni liggjandi á einum borði. Eg kann hugsa mær, at hesir marokkomenn, sum hava givið seg í hertænastu hjá spaniumonnum móti sínum landsmonnum vera vanvirðir og hataðir av sínum egnum.

Ikki so brátt var “Palonia” landföst fyrr enn ein hópur av innfóddum kom á brúnna við vørnum og settu upp handilsbúðir. T.v.s. teir breiddu eitt stórt teppi á brúnna og lögdu har á hópin av varum. Silkiturriklaði, leðurvarir,

krakkar, kápur, húgvur, mappur, taskur, ringar, knívar o.s.fr. Allir talaðu teir antin enskt, týskt ella franskt mál umframt sítt egna og spanskt.

Inn í arabarakvarterið í Centa tordu vit ikki, har sá somikið skummult og hættisligt út; men so fóru vit uppá festningsbrúnna. Harfrá sóu vit niður yvir gøturnar. Húsini, tað eru strátakt skúr, vóru kleind upp ímóti festningsvøllunum. Har vóru tvær langar gøtur, hurð var ikki fyrri, men teppir hingu niður fyrri dyrnar. Rennan var í miðju gøtuni, og har rak alskyns rusk í gøtuni Eisini hundar og svín gingu har millum børnini. Av og á komu konur út í arabiskum búna við huldum andliti og hvurvu so inn aftur í eitt ella annað hús.

At handla við vóru hesir arabarar ikki greiðir. Teir byrjaðu altíð við at krevja ein prís, sum lá einar 4-5 ferðir so høgt, sum teir seldu fyrri. Tí galt um at prutta, og har varð keypt nóg, serliga tá allur flokkurin var komin aftur frá Tetuan; men nú vóru eisini vørurnar komnar niður á 1/4 virði. Sum rásandi menn fóru nú hesir dimmbrúnu kremmarar runt og buðu til. Ein treiv í økslina á mær og rópti “look here old man”. Eg bað hann ríða og renna við sínum “old man”. Eg var ikki gamal, og hann fór

sera foyur avstað. Her við Centa verður bygt nýggj havn, og er tað eitt danskt firma, sum hevur arbeiðið. Vit fóru bilsin at síggja danska flaggið á havnar-molanum, tá vit komu inn. Nú flaggaði tað aftur, tá vit fóru avstað aftur kl. 2³⁰. Landið her er berligt og oyði fjallaland; men har sum nakað kann vaxa, eru pálmur og kaktus at síggja. Í og við býin eru garðar og parkir, har gróður blómar sum vera vil. Regn fellur aldri á sumri, so her má vandast og vatnleiðingar eru í hóptali, og frá teimum verður vatnið sprottað útyvir bæði parkir og gøtur.

Vit sigldu nú út Narvasund og sóu land báðumegin, tí nú var veðrið klárt. Tað er rámandi, tá teir gomlu hava kallað hetta Herkulesúlurnar, tí við báðum síðum standa høg fjøll, eitt hvørju megin. Her er nógv skipsferð.

Í Miðhavinum var lítil fuglur at síggja, bert einstakir skrápar (havskrápur) og drunnehvítar. Nýsur sóust av og á. Eitt kvøldið sóu teir grind, men eg sá hana ikki. Nú sóu teir aftur eina grind, ca. 300 hval, helt Dánial; men heldur ikki hesaferðina var eg uppi á dekkinum.

8. august 1929: Ein strúkur av norðuri. Palonia rullar nakað dúgliga. Fá vóru við morgunmatar-

borðið í morgun kl. 8⁰⁰ – 9³⁰, og tað var rúmligt á dekkinum já okkum sum uppi vóru. Vegna hendan mótvind komu vit gott 2 tímar seinni inn til Lisbon enn ætlanin var. Kl. 3³⁰ sigldu vit inn í flógvan. Tajo breiðkast allmikið út móti ósanum, so tað er mest sum ein fjørður. Syðri armur gongur út í eitt langt sandriv, og leysur frá tí úti á einum sandhólma, stendur ein viti. Innsiglingin her er sera vøkur. Sum inn líður hækkast bakkarnir og bygt er í bæði borð, vøkur hús, garðar við suðurlenskum gróðtri. Vín, appelsinir, oliven, blómur o.s.v. So kemur býurin “Lisboa” undan til bagborðar og ósin liggur nú fullur av skipum frá øllum veraldar londum. Meginparturin av ferðafólkinum fór nú í bilar til útferðar, men tað var nokk ikki gamansferð, tí vindurin var nógvur og rokið óført. Vit, Johansen, Niclasen, M. Jensen, Poul Olsen og eg fóru so í býin at kanna klippfiskamarknaðin.

Vit ætlaðu at fá fatur á danska konsulin og bóðu ein bilførara, sum dugdi enskt mál, koyra okkum til konsulin. Hann so gjørdi, men hann man hava verið ein skelmur, tí hann fór sjálvur fyrstur

**Framhald á
næstu síðu**

Her síggja vit verandi stjóran á Háskúlanum, Róa Patursson. Sigast kann, at hann hevur ein rættligan arv at lyfta!

inn og kom brátt útaftur við tí beskeð, at konsulin var í Onglandi. Hann beyð sær so til sjálvur at koyra okkum til ein fiskakeypmann, hvat hann eisini gjørdi og har sóu vit bæði lagur og útsølu. Her var bert norskur fiskur og íslendskur fiskur, men føroyskan (danskan) fisk visti hann einki um at siga. Tann fiskur, vit sóu, sá væl út. Tunnur var hann, men hvítur og knasturrur. Her var eisini franskur fiskur, men hann var hálvæstur hóast hann eisini var væl turrur – hetta var smáfiskur. Maðurin, sum vísti okkum runt, dámdi best norskan fisk (hann talaði pent enskt mál), men hann helt eisini, at íslendskur fiskur var góður. Teir her í Lisboa vildu hava fiskin væl turran, tí her nýttu teir ikki íshús til at goyma hann í.

Vit takkaðu nú fyri okkum og bilmaðurin koyrdi okkum nú aftur at borði, har hann fekk sitt gjald fyri hendan langa túr. Tá vit komu aftur umborð stóð hin rætti danski konsulin har, hann er ein ungur fryntligur danskur maður. Vit søgdu hvussu okkum hevði gingist – Hann bert grein og segði, at maðurin var all-right, hann hevði bert vilja tjent pengar, Fiskahandlarin, hann hevði koyrt okkum til, var ein av teim størstu og bestu í býnum, so vit høvdu sæð tað vit skuldu. Annars gjamdi hann seg um, at tað var so seint á degi nú, annars hevði hann ætlað at víst okkum meira; men nú gjørdist einki, tí nú vóru allar forrættningar við fiski loknar fyri í dag.

Konsulin segði okkum frá, at her høvdu verið tveir íslendingar fyri kortum. Yvirvakarin í Íslandi Svein Árnason og umboðsmaðurin í Barcelona Helgi Guðmundsson og ørindi teirra vóru at royna at fáa íslendskan fisk inn á marknaðin her. Konsulin helt eisini, tað fór at eydnast. Her var longu nú komin íslendskur fiskur á marknaðin; hann helt eisini, at føroyingar kundu selja fisk her, bert hann kom fram í góðum turkaðum tilstandi.

Eftir hvat Poul Olsen fekk til svars, tá hann spurdi fiskahandlarin vit vóru hjá, var prísurin ikki høgur her nú. 40 sk. Fyri so turran fisk. Tá her sýntist stóddin ikki at spæla so mikla rollu.

Vit gingu nú aftur í býnum til kl. 11⁰⁰. Kl. 12⁰⁰ var lagt frá landi og farið til songar við tað sama. Tey, sum við bilum høvdu

verið, lótu illa at vindi, men søgdu seg hava sæð vakurt landslag.

9. august 1929: Siglt var nú norður við Portugal og Spania so langt frá landi, at lítið hómaðist land. Veðrið var nú tolu-ligt, men mótvindur var. “Hin portugisiski norðan” segði stýrimaðurin, ein standandi ætt her. Ferðafólkið var dosið av ferðini so lítið var á fótum hóast

veður og passaliga lýtt, so eg føli meg væl við at vera her.

Aftaná døgurðan kl. 7⁰⁰ hevur verið eitt óført sták. Maskerade, ella sum tey siga costumebal skal vera í kvöld frammi í A. Illum heldur opið og selur stórar næsar og gekka-skortar. Øll skulu vera við, ung og gomul, uttan eg og nakrir aðrir serlingar.

Nú kl. 10⁰⁰ er kvirt her afturi í “China Town”, tí

verið við til hana fyrr. Í kvöld ætli eg mær. – Nei vælsignað, tey mugu gjarna halda sína kabarettu fyri mær – eg fór. At so stórir flokkur av danum kann melta tilíkt skvaldur. Ja, hevði tað so verið reint skvaldur, men tað var tað bera surk; frivolar søgur, ivasamir sangir sum allir meira ella minni týðuliga sipa til sexualforbold ið, náttúrliga blúgvu menniskju hava fyri seg sjálvan

hópur av skipum ígjøgnum, bæði stór og smá. Skip av øllum tjóðskapi. Í einum stað møttu vit norskum, svenskum og finskum dampara, hvør á hølunum á øðrum og tá var frøði. Danir eru jú so “skandinaviskir”, at teir taka finnlendingar við – Íslendingar eru teir noyddir at kennast við sum tjóð, men teir royna at lata sum einki so langt sum gongur. Føroyingar rokna

danskt aftur. Danmark hevur, við teirri somu smásinnispolitikk tað enn førir, forspilt sær ognarrættin til hetta land. Fólk-ið er týskttalandi, og tað er avgerandi, siga menn. Fólk-ið her hevur aldri verið danskttalandi. Fólk-ið í Føroyum hevur heldur aldri verið danskttalandi, men tó hoyra Føroyar enn undir hitt danska ríkið – og danir láta í altfall so sum tað var heilt náttúrligt; men hvussu leingi varar tað til Føroyar verða skræddar leysar frá Danmark. Við núverandi danska hugsunarhátti, kann tað verða skjótari enn nakar varur, og danir sita tá hánir eftir og fata ikki eitt mukk av tí heila; men teir hava eina vælsignaði evnir til at resignera. “Slesvig og Hoslstein her eru týskttalandi; hava altíð verið tað”; “tí hava vit ongan rætt til at hava tey innanfyri ríkismark-ið.” – Sum um tungumálið nakrantíð hevur fallið, fellur ella vil falla heilt og aldeilis saman við ríkismarkini. – Nei, tað er reint út ein ómøguligleiki – Ongland hevur prógva, at innanfyri eitt ríki – eitt imperium, kann stjórnlagið vera so víttfevnandi og so lagaligt, at her kunnu trívast mangar tungur og tjóðir í frælsi. Væl hevur Danmark ein grískan og ráðaríkan nábugva móti suðri; men um sami stórlyndisandi var í dønum, sum í Bretum, so var Ejderá ivaleyst enn mark-ið fyri donskum ríki; men so leingi, at tann samansnerkti smásálarandi ræður í teim ráðandi í Danmark, sum heldur fast við, at alt fólk, sum er innanfyri ríkismark-ið skal nýta og læra danskt mál og syngja lov til danskar siðir og nótar, ja, so leingi er vandin tann sami, sum áður fyri at hitt danska ríkið verður minni og minni.

Landið her er so fagurt og yndisligt, at tað er nakað av tí fagraða vit hava sæð á allari ferðini.

Tann grøni frískleiki, sum vit so ofta saknaðu í suðurlondum, og sum er okkum norðurbúgvum so neyðugur, er her í fullum máti. Ong og skóg skiftur her vit bognandi akrar og búnar aldingarðar. Tað er, sum ein heimkensla, í øllum hesum í móti øllum tí suðurlandska.

Kl. 12⁰⁰ komu vit til Holchennam og kl. 12⁴⁵ vóru vit á veg við dampbátum inn til Kiel, hetta fyri Føroya søgu so for-

Framhald á síðu 17

Partur av bókasavninum á háskúlanum við næmingamyndunum.

her var baði biograf og cabaret um kvöldið. Kl. 11⁰⁰ á kvöldi passeraðu vit Kap Finesterra. Á midnátt fór eg til koyo.

10. august 1929: var ein leiðuliga langur dagur. Ruskveður, regn, tungluft og heldur kaldligt. Eg fór nú aftur í ulltroyggjina, sum eg hevði kastað á suðurferðini. Tá var 20°C undir tilju enn, men vit komu frá 40°C í Africa. Dagurin gekk og um kvöldið var ymiskt til skemtunnar. Til songar var farið tíðliga.

11. august 1929: var sunnudagur og frálíkt veður; men einki land sást. Kap Quinssant var passerað kl. 4⁰⁰ á nátt segðist. Kl. 1³⁰ í dag passeraðu vit næsta nes á Fraklandi og vóru nú mitt inni í Ermasundi. Tað gav seg eisini til kennara við tí, at nú sóust mäsar og likkur í hópatali. Einstakir smærri fuglar sóust nú eisini á sjónum. Summi pástóðu, at tað vóru lundar. Skip ferðast her nógv; men um at tað er sunnudagur minni einki. Mínir tankar vóru heima í Havn hjá mínum kæru, ið eg eru vanur at vera saman við sunnudagin heima og í kirkjunni har. Land sæst sjáldan; men her er frálíkt

nú er alt frammi í A og dansar ella skottast.

Her gongur ivaleyst mangt fyri seg, sum ikki átti so at verið. Nøkur, mær ókend, konufólk hava ein atburð, sum ikki er at misskilja fyri hann, sum nógv hevur ferðast millum manna, og tað er ásynuligt, at tey veiða. Nú er kl. 12⁰⁰, og vit passera Dover og Calis. Ljós eru í baði borð, nógv ljós og vitar.

12. august 1929: Einki serstakt at merkja. Vit sigla slættan, ljósan, grálígan, gruggutan sjógv – sera ólíkur er hann hinum djúpbláa miðhavssjónum. Fyrraparting var ferðafólkið dovið av *grýluveitslusvoyinum* í gjárkvöldið; men nú kl. 5⁰⁰ er ymiskt havt til skemtunnar á tiljuni í bagborð. Her er fimleikaframsýning, “hestakapplop” t.v.s. tað er toyhestar, sum ein maður smoyggir uppá seg og er sjálvur bein hestsins, meðan einki følsk bein dingla við hestsins liður. Hestarnir eru íklæddir síðan kyrtíl, ið fjalir manna-beinin. Hetta er sjálvsagt bert látuvert; men fólk stuttleika sær – danin grýnur at øllum. Í kvöld skal vera ymiskt, ljósbílot sum vant og hin síðsta kabarettin. Eg havi ikki

og ikki til framvísning. Tað, sum ikki var tilíkt, var vitleyst skvaldur – sum sagt, eg helt tað ikki út, eg fór.

Nú er kl. 11⁰⁰. Vit hava passerað *Helgeland*. Har stendur ein óføra stórviti, hann er meldurviti og kastar 10. hvørt sekund eina skyggjandi sterka glamu útyvir havið mílavítt í kring. Vitar eru at siggja av ymsum slag í allar ættir.

Nú kl. 12⁰⁰ sigla vit inn í *Elbmunningina*, og her fáa vit los umborð. Nú fari eg til songar. Heimi og øll míni eru mær í huga nú sum hvørt kvöld. Harrin varðveiti teimum, mær og okkum øllum í navni Jesusar.

13. august 1929: Eg eri komin tíðliga á fótur í morgun; kl. 5⁰⁰. Nú eru vit inni í Kielerkanalinum. Kl. 4⁰⁰ í nátt vóru vit “slúsaðir” inn. Í myrkri passeraðu vit *Cuxhafen*, so har sást einki uttan ljósini, søgdu tey, sum uppi vóru tá.

Kielkanalin er ein merkjuligur grevstur; summa-staðni so smalur at Palonia væl kann fara ígjøgnum; men ikki møta stórum skipum, í støðum breiðari, so at sjálf tey størstu skip kunnu mætast. Her fer ein óførur

teir, uttan at blunka við, til danir – Ok! *Upphovnaðu* fáfongdaramingar, tit vita ikki hvussu vátt tykkum liggur undir fótum sjálvir, um teir stóru fara saman, og tit av tilviljum koma teimum fyri tvørt.

Her er mangt at siggja. Tað er nú so serti at standa her á miðju tilju og siggja á bæði borð eitt brosandifagurt flatland við trøum, húsum, vegum, vøkrum búnum økrum og fólk-ið, ið hevur nógv at gera og er farið tíðliga upp til arbeiðis – tað er so serti at siggja alt hetta í bæði borð; nú vit so leingi bert hava sæð hitt villa *ómetalliga havið* frá sama staði.

Landslagið her kundi væl verið danskt fyri út-sjónðinar skuld, tað er sum alt hitt norðara Danmark, og tað er jú eisini gamalt danskt land. Nú sigla vit t.d. inn undir brúnna við Rensborg og gjøgnum sjálfvan Rensborgarby. Á fleiri støðum her sker Kielerkanalin Ejderd og vit siggja langar álir av hesari gomlu mark-nará millum danskt og týskt land í fyrndini. Á mína sál virkar hetta á ein undarlígan hátt, hóast hetta ikki er mítt land. Var eg dani, so toldi eg tað neyvnan.

Nú er landið her týskt, og tað verður væl aldri

Gerandisdagur á boripalli

Myndafrásögn frá boripallinum Soverign Explorerer hjá felagnum Transocean Sedco Forex. Tað er Anna Maria Simonsen, ið hevur tikið myndirnar. Sí annars greinina hjá Onnu Mariu á síðu 8.

Anna Maria tekur vatnroyndir eina ferð um vikuna.

Durita Jacobsen í vaskarínum.

Óli Viðoy, kokkur.

Jona Michaelsen úr Funningi.

Ein av nógvum verkstaðum.

Framhald á næstu síðu

Durita bíðar eftir tyrluni.

Durita Jacobsen verður 45 ár.

Frá vinstri: føroyingurin Omar og íslendingurin Jacob, sum býr í Føroyum.

Kokkurin Óli Viðoy.

Dagunn Larsen.

Frá v. Joe McManus, mamman er úr Klaksvík, Peter Young, sum hevur fiskað undir Føroyum, og sum hevur ligið á sjúkrahúsi í Klaksvík, og Høgni Hansen úr Havn. Høgni er ROV pilotur. Hansara arbeiða er at stýra kanningu- unum niðri á botni.

Farið verður við skrell.

Boritornið.

Turrur fiskur og spik er á skránni. Her eru tað Henrik Kolleskov og Súsanna Toftegaard, sum hugna sær.

Her eru tey "stand by". Frá vinstri: Óli Viðoy, Leo Lee Burns, breiti sum royndi at læra seg føroyskt, Jona Michaelsen og Durita Joensen.

Vælkomin umborð.

Verða heysað umborð í ein bát.

Riggurin verður sleipaður til Inver Gordon, har tað er pláss fyri 14 riggum. Inver Gordon var hernaðarhavn bæði undir fyrri og seinna heimsbardaga. Báðumegin innsiglingina vóru skansar og net at spenna út fyri kavbátar.

Eftirløn og íløgur

Nú ber til at seta samþykktu eftirlønina í viðistrey. Magnleiki er fyrst at keypa lítið og partabætur og íløgspógv, ella at fáa gjörða eina serliga íløgssamanseting.

Um ni vilt hava góðari upplýsingar um 60-ára konto ella Latakonto, er ni sítíð veld.

komín at seta teg í samband við starvfólk bankans.

Í Føroya Banka fært tú bóla ríðgeving um viðistrey, og hevur tú júst tín íløg koma settar saman.

Tað grør um gangandi fót...

Hevur tú lagt ábyrgdarfæið um til partapening?

Vit hjálpa fegin við at fylla út neyðugu skjølini.

www.sparikassin.fo

Tosa í frítíðini ...

GSM FRÍTÍÐ

Til tín, ið tosar mest í frítíðini

	vanligt hald	GSM FRÍTÍÐ
Stovning	250,-	0,-
Mánaðargjald	115,-	40,-
Samrøður - dag	1,90 min	2,25 min
Samrøður - kvøld	1,15 min	0,75 min
SMS-boð	0,90	0,50

GSM frítíð kann bert nýtast í Føroyum. Ókeypis stovnan er geldandi frá 1. maj til 31. juli. Fyrivarni verður tikið móti prentvillum.

Skapið framtíðina saman við okkum

Rasmus Rasmussen - Rasmus á Háskúlanum

Framhald av síðu 12

løgstunga stað. Tað var við ymsum hugsanum, eg steig á land her, og mín fyrsta gongd var til slottið har friðurin á 1814 var skrásettur. Her var so staðurin, har tað hendi, sum legði okkum lagnuna saman við Danaveldi fyri – ja, fyri hvussu langa tíð. Her var krónan sett á vesaldómin.

Við mær vóru tveir føroyingar og tvær norskar gentur av múgvandi fólki í *Drammum*; men bert eitt menniskja, Peter Jørgensen, Sørvági, hevði fatan av hvat her var hent; hetta tóktist ikki at nema við sál hesa moderna norðmanna; - men tær vóru vist eisini sera modernaðar. Síðan sóu vit hitt gamla ráðhúsið og dómkirkjuna, universitetið og ein part av býnum.

Kl. 4⁴⁵ var farið aftur umborð á Paloniu, og kl. 5⁴⁵ sigldi hon út av Kílarfjørðinum. Nú varð borðreitt til sera fínar døgurða kl. 6³⁰ “Kapteinen middag” æt tað seg. Her var vín á borðinum til øll og kapteinurin kom sjálvur í allar mathøllirnar og helt eina lítla talu til avskeð. Síðan var vasað, drukkið avskeðskálir til langt út á náttina. Hetta var føðingardagur mín; men tað fekk eingin at vita her. Heima hjá mær, vistu tey tað, og eg veit, tey hugsaðu um meg eins og eg um tey. Mínir tankar vóru hjá teimum, tá eg legði meg til songar í Harrans hendur.

14. august 1929: Kl. 5⁰⁰ var alt fólkið umborð vakt við, at orkestrið gekk runt og blásti “I østen stiger solen op”, og nú lógu vit við kaj í Fríhavnini.

Upp var farið í ein hast, morgunmatur varð etin, drykkjupeningur givin – 20 til tjenaran, 10 til jomfrú (so gav eg). Viðføran var beind uppá tiljuna, har alt var ein hurluvasi; nú øll hesi 800 skuldu í land við øllum, tey høvdu lagt undir seg á ferðini av víni, silki og marokkanskum leðurvarum; men her stóðu tollararnir tilreiðar at taka ímóti og granska alt. Øll viðføran var beind inn í tollbúðina har ein kundi fáa hana aftur og sjálvur vera yvirverandi meðan hon var skoðað. Her stóð ein kona og rindaði 6 kr. í toll av campanju, sum bert hevði kostað henni 2 kr. at keypa; her stóð ein heil familja og parlamenteraði

við ein tollara um ein dunga av silki; men her var hvørki bøn ella løn.

Summi ripaðu bert tær tollpliktaðu vørurnar frá sær og fóru so við rest, og summi betaltu, ójavn gekk eisini á, mong sluppu lætt. Vit føroyingar sluppu allir lætt vegna tess, at vit skuldu til Føroyar. Poul Skrøter var eisini har og segði gott fyri, at vit vóru landsmenn.

Nú var sum heima, tí nú var ikki ókunnugt mál tilboði longur. Eg tók bil til Nyttoldbodgade 11 við øllum mínum habengutt; men har var ikki upplatið. Klokkan var jú ikki meira enn 8⁰⁰ enn. Eg koyrði so til banagarðin, og setti alt í garderobu. Seinni kl. 11 koyrði eg aftur í Nyttoldbodgade 11, og var nú sera væl tikin ímóti av Grosser Bjerredahl, sum fekk mær brøvini, sum eg við gleði læs. Eg tók so bústað í holi Sigridar, og her er gott at vera. Friður framfyrri alt – friður. Eg fór so út, keypti nøkur ting til brúks. Paraply, stokk, bust, handklæði, sápu o.s.v. Eitt sindur av matvøru, so eg kundi gera drekka her sjálvur í køkinum. Eg telegraferaði heim. Um kvöldið var eg í Tivoli og gjørdi samburð við framsýningina í Barcelona – puff – og so var serligt stás í kvöld, 50 ára føðingardagsveitsla, men hetta var eins og vanlig glansbíluti móti einum Michel Angelo ella einum Rafael. Kl. 10⁰⁰ fór eg til húsar og kl. 11⁰⁰ til songar. Eg var móður. Ein friðarlig halgað stund, har eg í huganum dvøldi hjá mínum kærastu á jørðini og teimum, sum farin eru í Harrans hond.

15. august 1929: Upp kl. 8³⁰. Gjørdi mær drekka og fór so út. Át morgunmat á Vesturbrúgv til 50 gr., døgurða til 125 gr., annars einki serstakt; eg hitti nakrar av ferðafeløgnum.

16. august 1929: Einki serstakt heldur. Eg sæt mest allan dagin inni og skrivaði. Um kvöldið fór eg út til vin mín *Våsegaard*, har eg var væl fagnaður. Hann livdi ikki væl, so eg fór tíðliga til hús.

17. august 1929: Eg sóknaðist eftir døtrum *Magnus Sivarts*; men kom ikki eftir hvar tær búgva. Fórt so í hesum ørindum út á *Barnfri Allé* 257 til *Chruffer* og Miu; men tey vistu einki. Var so har um

kvöldið, át saltaðan lomviga. Tað var sum ein opinberingur. Vit talaðu leingi saman um heima í Føroyum mest. Til hús fór eg kl. 11³⁰.

18. august 1929: var sunnudagur. Eg fór upp kl. 8⁰⁰ og í kirkju “Holmens Kirke” kl. 10⁰⁰, har próstur *Fenger* prædikaði. Tað var ein rætt merkjulig kensla aftur at vera í einari lutherskari kirkju. Hvat er tað tó merkjuligt, hvussu nógv tað tilvanda, tað traditionella hevur nógv at siga fyri okkara sálarlív. Tað, sum hitt fremmanda, hóast aldri so skreytmikið og hátíðarligt, ikki kann vekja til lívs í okkara sál, tað klárvakna í stundini, sum hitt *niður-arvaða*, hitt við barnaminninum og ungdómslívið samantvovna, nemur við okkum. Sjáldan havi eg sett meg niður í kirkju við djúpari andakt og lisið bønina í sálmarbókini. Tá orgulið byrjaði at spæla, var tað sum nakað bránaði innan í brósti mínum, og sál mín var opin, sum sjáldan, at taka ímóti Guðs orði. Prædikan var vist einki útum tað vanliga, men mær varð hon tó í stundini dýrabar.

Evangelið til 14. sunnudag. Jesus grøðir hin deyva og dumba – hóskaði mær so væl í hesi stund; tí vit eru deyv og dumb á so mangan hátt, til hann, frelsarin Jesus Kristus, talar sítt *Efata* til okkara. Mátti tað ofta ljóða so klárt fyri mær sum hendan sunnudagin í “Holmens Kirke”!

Kl. 12⁰⁰ var eg biðin til døgurða hjá *Våsegaard*, og var eg har sera væl fagnaður av øllum, og høvdu vit langar og innihaldsríkar samrøður um fyrr og nú. Søren er vorðin ein einsamallur maður útattil, men hvat kemur hann tó nógv áleiðis, og hvat er hann væl mentaður í tí hann fæst við. Heim hansara er eitt gott heim. Tað er lætt at síggja.

Eg var verandi har til kl. 10³⁰ á kvöldi.

19. august 1929: var eg uppi kl. 8⁰⁰ og fór so til Eriksen og Petersen at spyrja eftir Tjaldur. Fekk har at vita, at tað kom kl. 12⁰⁰, og legði út í Strandgade 25. Tá eg kom har var Tjaldur longu komið kl. 11³⁰, men har var nógv fólk enn. Eg hitti mangar føroyingar, m.a. Frants Restorff, frú Heinesen og frú Restorff, ið fyri heilsu bót fóru til Týsklands.

Frants bar mær heilsu frá Atu. Tað besta var, at eg hitti Gittu, og hon segði mær frá, at eg kundi vist hitta Betti úti á tennisbananum í Hillerup, har hon passaði restauratiónina.

Eg fór beinan vegin út við linju 1 til Hillerup, og síðan við linju 14 til Phestersvej. Og til *slóg* Betti stóð og ruddaði uppi í restauratiónini; men hvat gjørdi meg bilsnan var, at Thea stóð har – og var púra frísk. Og eg sum trúði, hon var á *Aringe* – Hetta var gleðiligt. Eg steðgaði har eina løtu, so fóru vit inn. Tey búgva

hugnaligt. Hetta eru frálikir menn báðir høgt lærdir og gávaðir. Mær tykist at *Dr. Ødum* spennir víðari og er meira klókur uppá menniskjur enn Hagerup, sum tó hevur ferðast víðari um heimin. Teir eru báðir kønir við føroyski viðurskiptir og lesa báðir føroyskt mál. Hagerup skilir og talar tað eisini. Báðir eru teir sera frælslyndir í tjóðskapsmálum og friðarvinir. *Ødum* var langt síðan komin eftir tí vavgreyti, sum okkara føroyski politikkur var komin í og spurdi sera klókliga um eitt og annað, fyri at treingja inn til

fylgdi mær tvørtur um Adelgøtu og Borgergøtu, fyri sum hann segði, at vera vissur um, at eg kom heilur heim. Har sær heldur ikki vandaleyst út. Politimenn standa har saman í flokki, tora ikki at ganga ein og ein. Har er fult av “*bessum*” og “*gentum*” á ølhúsum; vit møttu nógvum fullum monnum, sum sóu út til hvat sum helst; men eingin gjørdi okkum nakað.

21. august 1929: møtti eg kl. 10⁰⁰ hjá Hagerup, og sessaðist inni í høli hansara á *Bot Laboratorium*. Har visti hann mær ein hóp av *mikro-tompræparatum* av *Empetrum Eric Lousileura* og *fl. Ericacea*.

Úrslit hansara eru frálika greið og uppsigtsvekjandi. Tað er týðuligt. Eg havi nú sætt tað við egnum eygum, at tey tvey sløgin av *Empetrum* hava ávikavist 13 og 26 kromosomir í *kynjarkynnum*. Eg sá ikki eitt præparat, men mong, mong og taldi sjálvur. Eg sá øll “útviklingstrinini” av *kyknu-deilingini*. Hetta var eitt forkunnugt upplivisli fyri mær. Mær tóktist, at eg fekk loyvi í hesi stund, at kæga eitt sindur inn í innasta halgidóm náttúrunnar, og so er tað tó bert yvirbráð. Sjálvar kromosominar eru samansettar av smádeilum, ið nú verða granskaðir við størsta iðin-skapi. Hagerup hevur nú innleverað manuskriptið til sín *doktaradupotats*, eitt óføra lært special-verk.

Kl. 12⁰⁰ var eg til morgunmatar hjá Hagerup, ið síðan fylgdi mær aftur til D.G.U., har eg hitti *Ødum*, sum visti mær bókasavnskriftið hjá M.A. Jacobsen.

Vit drukku síðan kaffi í KFUM, har *Ødum* er limur og prátaðu eina stund. Síðan visti hann mær hendan óføra stóra bygning. Vit fylgdust so aftur til D.G.U. og søgdu farvæl. Síðan fór eg heim og tíðliga til songar.

22. august 1929: Hetta verður so síðsti dagur í Keyppannahavn. Enn, kl. 11⁰⁰, siti eg inni og skrivi. Nú er dagbókin komin “up to date” t.v.s. kalddulepárnir eru innførdir her.

Eg ætli mær út at siga Sørení farvæl, síðan veit eg einki bestemt; men fyrst fari eg til morgunmatar.

Málningur av Síman av Skarði á Háskúlanum. Kona Rasmus, Anna Sofía, var systir Rasmussar.

tætt við banan og so kom Sofia, men Sigríð sá eg ikki, hon lærir til damufrisør á Vicotirugøtu 8. Sofia hevur pláss. Hansen sjálvur var úti.

Vit drukku kaffi. Betti hevur tveir fittar smádreingir og er hon sera røsk og lívlig – spælir sjálv tennis og hevur ikki vunnið minni enn 6 premiur í borðtennis. Har ímillum eina 1. premiu í “Mesterskab for damer”.

20. august 1929: Um morgunin var J. Johansen av Strondum her og fekk kr. 30,- fyri rokning Peter Jørgensens. So eru tær 30 eg lænti frá Jørgen umboð á “Paloniu” afturrindaðar harvið. Kl. 1³⁰ fór eg niðan í *Gammel Mønt 14* í D.G.U. og traff har *Ødum*, sum var sera blíðu og beyð mær heim til sín, Sølvgade 9^m til døgurða kl. 6⁰⁰. Har býr hann hjá tantu síni í einari góðari 4 verilsis leiligheit. Seinni um kvöldið kom Hagerup, og vit høvdu tað sera

kjarnuna. Tað var eingin grund hjá mær at vera afturhaldandi fyri tilikum monnum. Teir fingurudduliga beskeð. D.G.U. hevði fingið bókasavnskriftið, segði hann mær. Tantan er eisini sera vitug. Hon er á skrivstovu Reyðakrossar, har *Bromsnæs* er í stjórnini. Henni dámdi ikki *Bromsnæs*. Eg spurdi *Ødum* seinri hví. Hann segði mær, at tað stoytti hana, at *Bromsnæs* ikki var nakað fyri *Reyðakross*, hóast stjórnarlimur, var høvur yvir fyri damunum har, kom sera sjáldan til forrættningar; men mátti altíð til festmiddagar og var “eingin finur maður við borðið”. Um dugnaskap hansara, sum finansmaðu, ivaðist eingin.

Vit gjørdur av, at eg skuldi mæta Hagerup við *bót* Museum kl. 10⁰⁰ næsta morgun, har eg vildi síggja úrslit hansara úr kromosomgranskingini; vit skiltust ikki fyrr enn kl. 12³⁰ og Hagerup

Stutt yvirlit yvir elektrisitetina

(Av Rasmus Rasmussen)

Longu í 1902 skrivaði Rasmus fleiri greinir um ravmagn. Hetta var 50 ár undan SEV, og eini 20 ár áðrenn ravmagn kom sum tað fyrsta til Vágs. Tað kann vera hóskandi at enda røðina um Rasmus við at endurgeva nakað av tí, sum Rasmus skrivaði, - helst í ljósinum frá petroleumslampu.

Ein kann á okkara døgum neyván lesa hitt vesæligasta dagsblað uttan at bera saman við tey undurverk - stór sum smá - ið valdast av einari natúrkraft, sum nevnist “elektriset”. Her norðuri í okkara einslaga verøldarhorni er tað, sum vónir kunnu vera til, fátt við kunleika til hesa merkligu elektrisitetina, ið kann veita monnum mangt, ið teimum nýtist: ljós, varma, arbeiði o. a. m. Men gongur alt sum tað skal, mann tað ikki vara mansævi, áðrenn tær góðskur, elektrisetin veitir, koma at Føroyalandi.

Meiningin við hesi grein (og øðrum um sama evni, sum eg seinri ætli at biðja “Búreising” hýsa) er, um tað tá kundi eydnast mær, at leggja framm fyri lesarnar nakrar av teim rásum, elektrisetarvitskapurin hevur gingið av fyrstu tíð og upp móti tjugundu øld, so at vit á virðisligan hátt kundu tikið móti teim fruktum, hesin sami vitskapur hevur lonað sínum dyrkarum við, tá ið tær eina ferð bjóðast okkum.

“Høvdu nú teir, sum livdu fyri hundrað árum síðan, sætt aftur í verðina, nakað bilsnir høvdu teir tá verið”. Soleiðis verður ofta tiltikið manna millum. Og tað er satt. “Men”, kunnu vit spyrja, “hvat er størsta atvoldin í, at heimurin er sum umskapadur í hesum hundrað árunum?” Og tá má svarast, at tað, at menniskjan hevur lært at nýta guvukraftina, er høvuðsatvoldin í hinum kropsliga og har av til vist mark eisini í hinum andaliga framburðinum á nítjándu øld. Tað eru nú vónir til, at heimurin ikki minni vil umskapast á tjugundu øld, og at størsta atvoldin verður tann, at menniskjan til gagns lærir at nýta hina elektrisku kraftina.

Tá ið talan er um guvu-

kraftina, kann tað sigast, at her er vitskapur so at siga komin á botn. Tað eru her ikki stórar vónir til at gera nýggj uppfinnisi, ið kunnu umskapa heimin. Annarleiðis er háttað, tá ið talan er um elektriset; her er vitskapurin langtífrá komin at botni. Vit menniskjur liva sum í einum dali, har vit eru innigyrd av tættari toku til allar síður; fátt er tað av skaparans verki, sum okkara sansir kunnu fata, einans einstøkum monnum er tað givið, at teir til tíðir síggja tokuna lætta eitt sindur og har av koma til at kenna ta reinu gleði, sum elvist av at síggja nakað av skaparans verki heilskapad. Hesir einstøku er tað vit kalla vísmenn - teir sum gera tey stóru uppdagilsini. Frá teimum, sum á okkara døgum hava best greiði á elektrisetarvitskapinum, ljóðar, at teir

teirri tíð hava verið varir við eina natúrkraft, sum er hin sama, ið vit nevna elektriset.

Hin fyrsti maðurin, ið vit vita at nevna sum hann, ið hevur gjørt royndir við hesi sjaldsomu natúrkraft, er Thales úr Mileti (640 ár fyri Kristi føðing), ein av hinum so nevndu sjeýgrisku vísmonnunum. Hann greiðir frá, at rav, tá ið tað verður gníggjað, fær megi til at draga sær sovorðin løtt ting sum hár og træðrir. Hetta var kunleiki teirra Grikkanna, hvat ið elektrisetini viðvíkti. Og stórt mætari var kunleikin ikki nakrastaðni á sextandu øld, tá ið hin ángilski vitskapsmaðurin William Gilbert (... 1540), lækni Elisabethar drotningar, førði kunleikan við elektrisetina eitt langt stig framm. Tað er frá honum, at navnið elektrisk kraft (ið seinri varð broytt

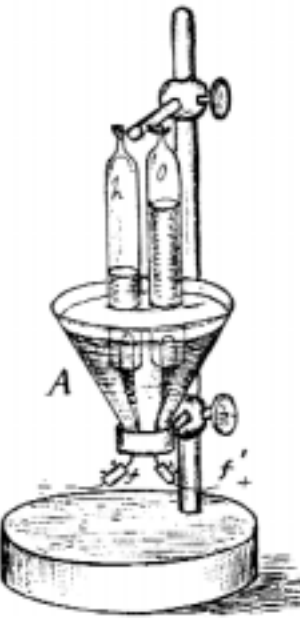
Gilberts royndir eru so lættar at gera, at ein og hvør, ið hug hevur, kann gera tær. Lesarin biðist um at royna soleiðis: klipp eina ál av stívum pappíri o. u. 3 tummar langa og $\frac{1}{4}$ tumma breiða, lat hana vega um ein nálarodd, sum kann stingast upp ígjøgnum tundurtøppin í eini flösku; tak so okkurt sum nakað pappír, glas, lakk ella svávl, turka tað væl við ein heitan ovn, gníggja tað so og halt tað framm ímóti pappírsálini á nálaroddanum; tað vil so vísa seg, at hann dregist móti tí gníggjaða tinginum. Best ber til, tá ið tað tingið, sum gníggjast skal, er evnað til sum ein rund stong.

Henda royndin sýnir okkum, at mong ting verða elektrisk og fáa harav megi til at draga onnur ting at sær, tá ið tey verða gníggjað. Tað eru tó eisini mong ting, sum vísa seg ikki at verða elektrisk, um tey verða gníggjað. So er t.d. háttað við øllum málum og metalum. Gilbert býtti nú øll ting í tveir partar: elektrisk ting og óelektrisk ting, eftirsum tey við at verða gníggjað vísu seg at bliva elektrisk ella ikki. Henda býting varð tó ikki herskandi leingi; tí tað hevur seinri víst seg, at øll ting verða elektrisk við gníggjing, men grundin til, at vit ikki verða var við elektrisetina í teimum tingum, sum Gilbert nevnr óelektrisk, er, at tey lata hana streyma burtur so skjótt sum hon kemur. Nú nevast tey óelektrisku tingini - elektriskir leiðarar og tey elektrisku - elektriskir isolatorar.*)

Teir næstu stóru framburðir elektrisetini viðvíkjandi gjørdust av hinum víða gítta borgarameistarinum í Magdeburg Otto von Guericke. Hann var frá fyrstuni ikki lærdur natúrvitskapsmaður, men hevur við sínum sera dúgligu og væl fyrireikaðu royndum gjørt stór uppdagils.

Guericke, sum í sínum royndum altíð stevndi at at fáa virkningarnar stórar, læt sær ikki hjálpast við at gníggjað eina stong við hondini; hann gjørdi sær eina stóra kúlu av svávu, setti hana á eitt hjarta við kasti, so at hon kundi snúgvast runt. Læt hann nú ein vinda, meðan hann helt hondina á kúluna, kundi hann fáa hana sterkt elektriseraða, so at hon dró at sær smá løtt ting, sum t.d. fjaðrapu; men hevði eitt fjaðrapu nortið við ta elektrisku kúluna, so dró hon tað ikki at sær longur, men

rak tað frá sær. Otto von Guericke fann soleiðis, at tað ikki einans er ein elektriskur atdráttur, men eisini ein elektriskur burturakstur. Hann legði eisini til merkis, at altíð hoyrdist eitt smábrak í kúluni, tá ið hon varð elektriserað, og tá ið tað eina ferð bar á í myrkri, sá hann, at tað

lýsti av henni.

Nøkur ár seinri - (1700) - eydnaðist tað einum ángilskum manni, ið Wall æt, at elektrisera eitt petti av rav so sterkt, at ein neisti sprakk av tí. Neistin tyktist honum so stóru, at hann í síni, annars nakkað ógreiðu, frágreiðing metur hann við eitt lítið snarljós.

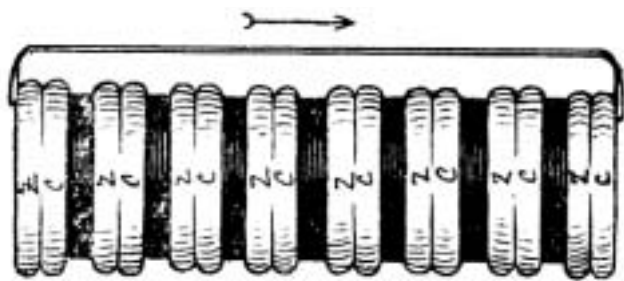
Hervið var hin elektriski neistin funnin, men langtífrá útgrundaður; tí hann hevur víst seg at átt megi til mangt, og langt er tað frá, at teir vísastu menn á okkara døgum kunnu siga, hvat týðning hin elektriski eldurin kann fáa.

At elektrisetin kundi streyma burtur frá kúluni gjøgnum ein hampatråd, visti Otto von Guericke væl um; men hetta bleiv seinri nærri ransakað av ángilskmanninum Steffan Gray, sum 1729 byrjaði sínar royndir viðvíkjandi elektrisetini. Hann hevði einstakar ferðir lagt til merkis, at elektrisetin fór burtur frá tí tingi, ið varð gníggjað, og at tað ofta barst til, tá ein glasstong varð gníggjað í slavnari luft. Hetta komst av, at døgð legðist á stongina; tí vatn leiðir elektriset.

Gray hevði eisini roynt at sent elektriset gjøgnum ein hampatråd, og tað eydnaðist væl við einari longd uppá 26 fótur. Tá ið hann eina ferð seinri vildi vísa einum góðum vini royndina, nýtti hann ein tråd, sum var 740 fótur langur; henda hampatráðin hevði hann í mongum buktum hongt upp undir loftið við klønum silkitræðrum. Meðan royndin

stóð uppá slitnaði ein silkitráðurin; teir vinmenninir bundu nú ein klænan messingartråd í staðin og hildu, at elektrisetin líka lítið kundi sleppa burtur eftir tí klæna messingartráðnum sum eftir tí klæna silkitráðnum; men ikki so brátt var messingartráðurin komin, so var tað ómøguligt at senda elektriset gjøgnum hampatráðin; hon fór altso fyrr gjøgnum hin klæna messingartráðin enn gjøgnum hin tjúkka hampatráðin, og silkitráðurin leddi als ikki elektrisetina. Herav kann síggjast, at tingini ikki leiða elektrisetina javnvæl. Gray býtti nú tingini í leiðarar og isolatorar. Men tað hevur seinri víst seg at vera beinari at tala um góðar og ringar leiðarar; tí tað er ikki nakað evni, sum heilt kann byrgja fyri elektrisetini. Sum góðar leiðarar kann eg nevna allar málmar, kol, saltblandað vatn, livandi vaxtra- og djórakroppar, lørift og bummull, sum ringar, rav, harpeis, svávl, ebolit, vax, glas, leður, ull, silki, fjøður, edulsteinar, turt træ og turr luft. Gray hevur eisini lagt til merkis, at tá ið ein leiðari, t.d. ein væl avrundað messingarstong á einum lakkella glasskefti, nærkast einum elektriskum tingi, verður hann elektriskur; hvat sum var voldin at hesum, vildi Gray ikki seta greinuliga framm, men talaði harum í dulдум orðum. Har aftur ímóti hevur ein fransur Dufay (1734) givið eina frágrein, sum er blivin standandi til henda dag. Dufay heldur seg fyrst av sínum royndum at hava sætt, at øll elektrisk ting draga øll óelektrisk ting at sær, meðan øll elektrisk ting burtreka hvørt annað. Men tað vardi ikki leingi, áðrenn hann mátti broyta henda hugsnarhátt; tí tá ið hann ein dagin gjørdi royndir við einum petti av blaðgulli, sum hann fekk til at sveima í luftini, við at tað burtrakst av eini elektriskari glasstong, tað fyrst hevði nortið við, kom hann óvart til at nærka eina gníggjaða lakkstong at blaðgullspettinum og sá tá, at tað var óføra sterkur atdráttur teirra millum. Her var altso atdráttur millum tvey elektrisk ting, og tað var nakað nýtt - eitt uppdagils.

*) At “isolera” ein er at útsteingja hann frá øllum umverandi. Tey rópast “elektriskir isolatorar”, tí elektrisetin í teimum er “isolerað” c: ikki streymar úr í tey umverandi tingini.

á mongum støðum síggja tokuna lætta. Granskarnir tekja, um enn kámt, samband og eining millum mangt, ið hegartil hevur tykst ólíkt og spjatt.

Ikki er gott frammanundan at siga, hvat ið tað, sum hin framvísi granskarin heldur seg tekja, kann føra til. Men tað er óivað, at elektrisetin ber í sær megi til at lata menniskjuna fáa vald á mongum, sum hon enn ikki hevur vald á, og til at avrika boðið um at gera sær heimin undirbrottligan.

Elektrisetin er sum vitskapur ung á aldri, hóast longu hin griska forn-søgan sigir frá, at menn á

til elektriset) er komið, tí at hann legði royndir teirra gomlu Grikkanna við rav til grundarlag fyri sínum. (Rav nevnist á hinum gamla griska tungumálinum “elektron”).

Hin fyrsta spurningin, ið nú kom framm fyri Gilbert, var, um ikki onnur ting enn rav kundu fáa atdragandi megi við at verða gníggjað. Gilbert gjørdi royndir og fekk harav at vita, at mong ting fáa atdragandi megi, tá ið tey verða gníggjað. Lakk og glas vísu seg at verða nógv elektrisk, tá ið tey vórðu gníggjað við ull; reiðuliga turt pappír kann verða elektriskt, tá ið tað verður gníggjað við hondini.

Tíðindi frá Kára við Stein

“Sattuaq I” fór út 1. mai og kom inn sunnukvöldið 5. mai. Teir hava um 16-17 tons inni av krabba. Teir hava um 400 teinar úti; tað er svingandi, hvussu nógv teir draga um dagin. Hendan túrin sá tað út sum um slagði var betri enn túrin frammanundan. “Sattuaq I” fór út aftur tann 7. mai, og um morgunin tann 13. lá hann aftur við bryggju. Teir landa 13-14 tons; teir hava ligði bakk í 1½ døgn. “Sattuaq I” fór út aftur í dag (tann 13.).

“Gaia III” fór út hóskevd-ið 2. mai kl. 23; teir kast-aðu kl. gott 6 fríggja-morgunin og høvdu 172 kassar í gjøgnumsnitt á tóvinum - ialt 1.354 kassar, ella 47 tons av rækjum. Skiparin, Viggo Mortensen, sigur, at hann hevur ikki áður upplivað, at so nógv er til av rækjum. Teir komu inn til Egedesminde leygarmorgunin og fóru út aftur sunnukvöldið um 18-tíðina og roknaðu við at vera á fiskileið á mið-nátt.

“Gaia III” kom aftur 8. mai inn til Egedesminde at lossa, teir høvdu 1.538 kassar inni - ella 49 tons fyri túrin, sum vardi í gott 2 døgn. fiskiskap. Teir hava arbeitt uppá trolíð, áðrenn teir fóru út. Teir fóru út um morgunin tann 10., og teir høvdu gott 1.300 kassar inni um kvöldið tann 13. Teir skulu inn at landa tann 14. i Egedesminde - ella Aasia-at, sum tað eitur á grøn-lendskum. Tað vigaði 49 tons síðsta túrin. Hann fór út aftur 16.

“Ingimundur” kom inn tann 7. mai um náttina; teir hava 45 tons inni aftur.

Leygardagin var besti dag-urin í vár; tað var + 1 stig kl. 7 um morgunin, og sólin bakaði niður allan dagin, men so kom sunnu-dagur við - 4,4 stigum og hvítt í bakka. Mánadagin var - 4,5 stig og hvítt í bakka og so aftur í dag, týsdagin 7. mai, - 0,1 og hvítt í bakka, men sólin vinnur á tí um dagin, so tað rennir gott eftir veg-num á sjógv.

8. mai kom GR 7-165 “Vin-lander”, sum er krabba-skip, sum arbeiðir krabb-an umborð. Teir pakka í 10-15 kg eskjur. Skipari er tvøramaðurin Kaj Eyvind-son, sum býr á Kambs-dali. Teir hava verið úti í 24 dagar og hava 14-15 tons av lidnari vøru inni. Teir komu til Sisimiut at bunkra og taka fleiri teinar umborð. Teir skulu hava Sisimiut sum uppskiping-arhavn og teir royna við 1.000 teinum.

“Sallaq” lá eisini við bryggju tann 13. mai. Teir skuldu leggja um 200 tons upp og tann 21. mai skulu teir landa aftur. Teir hava 350 tons inni hendan túr-in. Skipari er Óli Jacobsen av Argjum. 1. stýrimaður er Jón Poulsen, Strendur. Maksinstjóri er Dánjal J. Hansen úr Havn, 1. meist-ari er Johannes Joensen, Klaksvík, 2. meistari er Heri Mikkelsen, Strendur og kokkur er Magni Garða-lið úr Vestmanna.

Eitt sindur um skipið “Louise L” og um arbeiðið umborð “Louise L” er ein av teim-um fyra bátunum, sum fiska eftir jákupskeljum. Við eru fyra føroyingar, og allir eru maskinmeistarar. Tveir eru umborð tveir túrar, og so verður skift við hinar báðar, t.v.s tveir túrar úti og tveir heima. Hvør túrur varir umleið 23-30 dagar.

Tað er Brdr. Lynert A/S úr Sukurtoppinum, sum eigur bátin, og teir eiga eisini fleiri aðrar bátar, sum føroyingar eru yvir-menn á.

“Louise L” er 33 m lang-ur, 8 m breiður og hevur frystilast, sum er 80 m³ (ca 22 tons av jákupskel, ið er pakkað í 6 kg kassar - klárir at senda á markn-aðin).

“Louise L” kom til Grøn-lands úr Føroyum í 1990 og kallaðist tá “Vestur-leiki” og hoyrði heima í Sørvági. Skipið er bygt í 1977 og er ein av teim vanligu nevndu “polakk-unum”, sum komu til Fø-oyar mitt í 1970'unum.

Sjálvur túrurin
Maskinmeistarin sigur frá:
Hesin túrurin byrjaði 31/3, og hesaferð skuldu vit fiska nakrar fáar fjórðing-ar norðan fyri Sisimiut (Holsteinsborg). Vit vóru 15 fólkl við hendan túrin. Skipari, stýrimaður/deks-maður, eru úr Danmark,

men búgva í Grønlandi. Ein kokkur, ein fabriksfor-maður/frystimeistari og 9 fólkl, ið opna skeljarnar og so tveir maskinmeistarar (1. meistari Hans Arni Ol-sen og 2. meistari Elian á Ørg). Nevnast kann, at Eli-an hendan túrin avloysti Ova Heinesen, sum hevði fingið sær farloyvi í tveir mánaðar.

Veðrið var ikki tað besta at fiska, men vit fóru al-likavæl at royna. Nevnast kann, at árstíðin heldur ikki er tann besta at fiska jákupskeljar, tá hugsað verður um veður og ís, men í ár var ísurin upp-brotin tíðliga, so tann ein-asta forðingin var veðrið.

Vit sigldu inn á tann fyrsta fjørðin norðanfyri Sisimiut og ankraðu upp har fyri at rigga skipið til fiskarí. Nevnast kann, at vit plaga at ankra upp inni á hesum fjørðinum um náttina.

Ein arbeiðsdagur og mannagongdin Eg verði vaktur av hinum meistaranum kl. 6⁰⁰. Kl. 7⁰⁰ verður høvuðsmotorurin startaður, ankarið verður hivað upp og siglt verður á fiskileið. Kokkurin er eisini uppi kl. 6⁰⁰ og ger morgunmatin kláran. Kl. 7⁰⁰ verður restin av fólki-num vakt, og tá tey hava etið, byrja tey at opa skelj-arnar, um tað eru skeljar í móttøkubingjuni frá deg-num fyri, annars verður bíðað til so mikið av skelj-um eru komnar í bingju-na.

Skeljarnar verða opnað-ar við hond - ein og ein - og fólkið fær hýru eftir, hvussu nógv kg tey opa. Innmaturin verður síðani reinsaður og innfrystur og til síðst pakkaður í 6 kg kassar. Eitt fólkl kann á einum túri opa t.d. tvey tons av skeljum, og t.d. fyri síðsta túr fingur tey kr. 26,50 pr. kg, so inntøkan fyri tann túrin (um tey hava opað 2 tons) hevur verið kr. 53.000. Hetta er tað sama sum “sjálvdrátt-ur” fyrr í tíðini.

Reiðskapurin, ið fiskað verður við, eru tveir skrav-arar, sum vit nevna teir - ella við øðrum orðum: ein ramma við møn á, har so ein posi er hongdur í undirkantin. Skravarin er gjørdur av sterkum stáli, og posarnir eru gjørdir av jarnringum. Ein skravari hongur á hvørjum veiri, og hava vit tvey trolspøl.

Tá komið er út á fiski-plássíð, verður kastað, og drigið verður í ca. 5 minut-

tir. So verður hivað aftur. Deksmaðurin tømir pos-arnar, og so verður kastað aftur. Soleiðis verður fisk-að til seint út á kvöldið, og tá dagurin er liðugur hjá skipara og deksmanni/-stýrimanni, kl. uml. 21⁰⁰. 22⁰⁰, hava teir gjørt okk-urt um 70 og upp til 120 hál.

Fólkið, sum opar skelj-arnar, hevur frí kl. 20³⁰, og eftir hetta verður alt skip-ið vaskað. Skoytast kann uppi, at grønlandingar eru sera reinligir. Tað er ikki bara fabrikkinn, ið verður vaskað, men øll aptering-in.

Ein kann kanska spyrja, hvat tveir meistarar gera umborð á einum so lítl-um báti. Jú, tá botnurin, sum roynt verður á, er sera ringur, er tað nógv slit á reiðskapin. Okkara arbeiði er so at halda reið-skapin viðlíka og gera nýggjar posar og skravar-ar, tá brúk er fyri tí. Um-framt hetta er sjálvandi maskinarbeiðið at passa, men er hetta bert ein lítil partur av arbeiðinum. Skeljarnar slíta eisini sera nógv transportbondini og skipið sum heild, og er tað eisini okkara uppgáva at halda hetta viðlíka, so at skipið ikki liggur stilt og tískil missir fiskidagar.

Vit, meistararnir, eru teir einastu, sum ganga vakt; vit ganga 6 og 6, og er hetta ein sera góður máti. Tá skipið liggur upp-ankrað um náttina, so er tað altíð ein av okkum, sum heldur vakt, um eitt ella annað skuldi verið á vási, og tá er eisini friður at halda reiðskap og ann-að viðlíka.

Tað er sera ójavnt, hvat ein dagur gevur av lidnari vøru í lastina. Tað kann svinga frá 400 kg upp til 1.500 kg. Hetta ljóar ikki av nógvum, men prísurin er góður - kiloprísurin fyri tíðina er 100,00 kr.

Hendan túrin sigldu vit inn við 14 tonsum í last-ini, og var hetta gott, tá hugsað verður um, at vit henda túrin vóru sera nógv tarnaðir av ringum veðri. Eisini høvdu vit onkrar smávegis trupul-leikar, men sum heild var tað ein hampuligur túrur.

Tá vit komu inn, blivu vit avloystir av hinum báðum føroysku maskin-monnum, Janusi Jensen og Jákupi Olsen, og er tað altíð gott at fáa frí aftaná ein strævnan túr og at sleppa heim til familjuna at halda frí í tveir mánaðir.

Fleiri tíðindi úr Grønlandi:

“Louisa L” lá við bryggju hálvan mai, tí teir høvdu trupulleikar við veirstýrinum á bakborðsspæli, men roknaðu við at fara út aftur dagin eftir.

Sama dag lá “Nanok Trawl” við bryggju; teir høvdu 375 tons, og hetta er av sama túri, sum tá teir vóru inni flaggdagin og lögdu 165 tons upp. Íalt bleiv tað til 540 tons fyri túrin. Tað gekk heilt gott at landa skipið. Føroyingarnir, sum eru við “Nanok Trawl”, eru: Hans Eli Hansen, Miðvági, Sjúrdur Han-sen, Sandavágur, Ingolf Johannesen, Sandavágur, Erling Leonsson, Sørvágur, Ólavur Christiansen, Fuglafjørður, Henning Simonsen, Sørvágur, Terji Hansen, Miðvágur og Erik Hansen, Sørvágur.

“Gaia III” fór út aftur 16. mai; tað vigaði 49 tons netto seinast. Hann roknar við at koma til Sisimiut at landa. Tað stendur á at taka ímóti bæði í Ilulissat (Jakobshavn) og Aasiat. Í Sisimiut hevur bíðitíðin verið drúgv, tí tað hevur staðið á at arbeitt undan, so nógv er komið upp av rækjum hetta vár.

Fríggjadagin í síðstu viku kom GR 6-6 “Akamalik”, nýggjasti trolarin hjá Royal Greenland, til Sisimiut at leggja 70 tons upp. Teir fóru avstað aftaná døgverða. Teir byrjaðu túr 16. apríl og túrurin endaði 20 mai. Við tí, teir lögdu upp, hava teir 640 tons íalt. Tað mesta er fiskað á gomlum leiðum, sum fiskað varð á mitt í 80-unum. Har hava rækjur ikki verið aftur fyrr enn nú. Tað kann vera, at rækjurnar eru við at taka ta gomlu gongdina aftur - livst so spyrst. Ella kanska er tað toskurin, sum er á veg aftur - tá stóð rækjan norðrari, enn hon hevur gjørt tey síðstu nógvu árin.

Skipari hendan túrin á “Akamalik” er Linjohn Christiansen úr Skálavík. Hinir eru: Michael Dahl Nielsen, yvirstýrimaður úr Christiansháb, Christi-an Eli Poulsen úr Havn er 1. Stýrimaður. Í maskinu-ni eru Finnur Mohr Johansen, Vestmanna, Sjúrdur Sjúrdarberg, Klaksvík, Karl Christiansen, Havn og Rasmus Sørensen, Húsum. Fabrikssjefur er Alfred Johannesen úr Havn og kokkur er Jóan Petur Petersen úr Skálavík.

GR 6-6 “Akamalik” er 76 m langur og 15 m breiður. Hann hevur 7.000 HK maskinu og siglir 14 míl. Teir hava móguleika at arbeiða 100 tons um sam-døgrið.

Eisini Ingimundur legði 40 tons upp fríggjadagin. Teir fóru út 13. mai.

GR 1-190 “Aqisseq” (tað merkir rýpa), úr Nanorta-lik, kom fríggjakvöldið. Skipari er Jóan Hendrik Djurhuus úr Havn, og maskinmeistari er Helgi Müller, eisini úr Havn. Hetta er ein gamal nótar-bátur úr Noregi, sum varð keyptur til Amagsalik í Eysturgrønlandi, har hann fekk navnið “Ammasat”, sum merkir lodna, men nú er hann krabbabátur, sum hevur tangar, har sjógvur verður pumpaður í alt døgnið, inntil krabbin verður landaður í livandi vekt. Jóan Hendrik sigur, at teir høvdu verið ein túr og lögdu teir 30 tons upp til fabrikkina í Nanortalik. Tað er ikki so nógv arbeiði at fáa á einum so lítlum plássí sum Nanortalik.

Túrurin vardi ein mánaða, men tað vil siga, at tað var frá tí, at teir fóru úr Íslandi, har skipið hevði verið til umvælingar. Skipið tók 900 tons av lodnu fyrr. Teir brúka bara tríggjar tangar nú, og hvør tangin er 60 kubikk. Skiparin metir, at teir kunnu hava 50 tons í teimum trimum tangunum. Teir fingur tey 30 tonsini í 11 fiskidagar, og tað vóru teir væl nøgdir við. Á hesum næsta túrinum komu teir inn til Sisimiut eftir 400 nýggjum teinum; teir høvdu sett teir 600 teinarnar og drigið teir eina ferð, og gav tað 3,2 tons - ella um 5 kg uppá teinin. Teir eru 11 mans við skipinum.

“Sattuaq I” landaði 12-13 tons mánadagin tann 20.

we make fishing more profitable

Vit framleiða og umvæla øll slag av trolum, so sum:

- Rækjutrol ■ Botntrol ■ Flóttitrol ■ Semipelagisk trol

Vit framleiða og umvæla snurpunótir til:

- Lodnu ■ Makrel ■ Sild

Vit framleiða og umvæla nótir til alivinnuna umframt:

- Vaska og impregnera nótir
- Levera kompletar fortoyningar, akker, tog o.a.

Annars hava vit alla útgerð til trol, nótir og alivinnuna

 VÓNIN LTD.

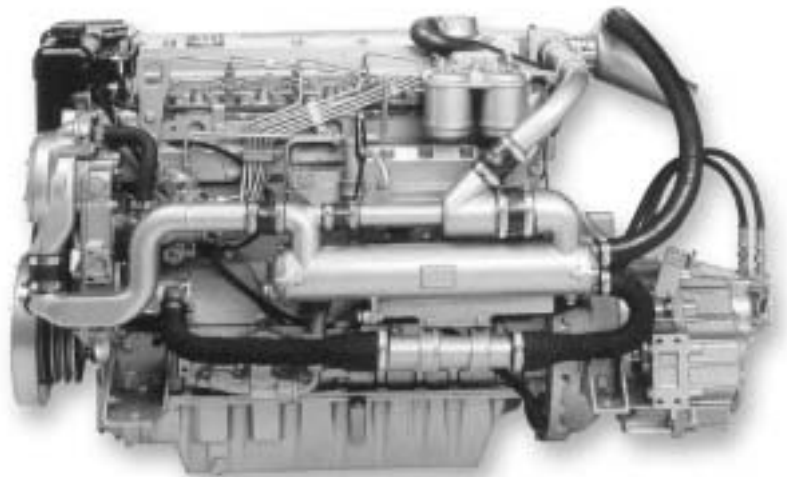
Høvuðsskrivstova:
 Vónin P/F
 Bakkavegur 22
 530 Fuglafjørður
 Telefon 444 246
 Telefax 444 579
 www.vonin.com

Tórshavn:
 Álaker
 Telefon 35 43 91
 Telefax 31 33 19

Miðvágur:
 Telefon 33 29 46

Vit umboða...

 Perkins motorar

**Ringið og hoyrið meiri um
vælumtóktu motorarnar!**

AWI-Boats Service

Tlf: 44 85 85 • Fax: 44 87 85

SKIPASMIÐJAN

KEMA sirmdósir
- fullfíggjað úrval

P/F Tórshavnar Skipasmiðja
Tel: 31 11 55 • Fax: 31 11 25

P/F Skipasmiðjan á Skála
Tel: 44 11 55 • Fax: 44 11 25

24 tíma Vakt
tlf: 21 11 55

www.faroeyard.fo • E-mail: sale@faroeyard.fo

Blákrossheimið

Blákrossheimið er ein viðgerðarstovnur fyri rúsdrekka- og rúsevnismisnýttarar og avvarandi teirra.

Hevur tú ella onkur tú kennir trupulleikar við rúsdrekka ella rúsevnum, ert tú vælkominn at seta teg í samband við Blákrossheimið á tlf. 315575, sum svarar alt samdøgrið.

Vit kunnu m.a. bjóða...

- avrúsan og viðgerð
- einstaklinga samrøður (ambulant viðgerð)
- samrøður saman við familjuni (familjuviðgerð)
- eftirviðgerð - búpláss í búfelagsskapi

Øll starvsfólkini á Blákrossheiminum eru yrkisfólk og alt fer sjálvandi fram í trúnaði.

Vit vilja fegin hjálpa tær

Blákrossheimið
Lynggøta 12

FO-100 Tórshavn
Tlf. 31 55 75

"Blessað Ísland 2002"

Vit eru trúgvandi fólk frá ymiskum kirkjum og samkomum í Føroyum, sum ætla okkum til Íslands í summar. Við verða kór, tónleikarar og hjálparfólk.

Vit hava tað til felags, at vit ynska at biðja, syngja, gleða og vælsigna (blessa) onnur, og í summar serliga íslendingar. Okkara grannatjóð, sum hevur givið okkum føroyingum so nógv upp ígjøgnum tíðirnar. Eisini fyri at fara aftur á slóðina, har sum føroyingar hava fiskað og arbeitt.

Ferðaleiðari verður Símin Hansen, sum var fyrsti fyrstæðumaður á føroyska Sjómansheiminum í Reykjavík, og búðu hann, konan Elin og sonurin Rói 5 ár í Íslandi, frá 91-95.

Tað eru í ár 75 ár síðani, at skipið Riddarin, sum róði út við bátum í Íslandi, misti ein bát, og tað sjóðlótust 7 mans, flestir úr Sumba. Teir liggja grivnir á Seyðisfirði. Ólukkan hendi á Finnaðarfjørðinum stutt frá Langanesi.

Minningarhald fyri teir sum fórust av "Riddaranum" í 1927

Í hesum sambandi er ætlanin at Føroyska Sjómansmissiónin saman við Fiskimannafelagnum skipa fyri minningarhaldi á Seyðisfirði tann 11. juli á vegnum heimaftur. Norrøna steðgar í 3 tímar, so møguligt er hjá avvarandi og øðrum, at gera ein snartúr við fráferð úr Føroyum við "Norrønu" 10. juli og heimkomu 12. juli.

Ætlanin er at steðga á Egilstøðum í døgnum 27. juni - 01. juli, fyri at gera túrar oman á firðirnar, og vitja gomul útróðrarpláss, har føroyingar vóru vanir at vera. Tann íslenska Kristkirkjan eigur og rekur ein Bíbliuskúla 10 km. frá Egilstøðum. Har kunnu vit gista bíliga, uml. 200,- við morgunmati. Vit vilja eisini koma inn í kirkjur og samkomuhús fyri at syngja sálmar, sum bæði føroyingar og íslendingar kenna. Eisini royna vit at uppsøkja føroyingar, sum búgva í Íslandi.

Her liggja 5 av manningini á "Riddaranum" jarðaðir. Teir fóru 8 mans í land við einum báti at avrokna við ein bónda. Veðrið var av tí besta, men tá teir skuldu fara avstað aftur, kom eitt gjálv og báturin koppaði, og bert ein av manningini bjargaðist. Fimm av líkunum komu aftur og vórðu jarðað í kirkjugarðinum á Seyðisfirði.

Í samband við at 75 ár eru liðin síðan hesa sorgarsøgu, er ætlanin at skipa fyri minningarhaldi á Seyðisfjørðinum 11. juli.

Síðani gongur leiðin til Akureyrar, har vit steðga í 2 dagar. Á vegnum ætla vit at koyra oman á Vopnafjørðin og Bakkafjørðin, har nógvir føroyingar hava røð út og arbeitt. Á Akureyri er ætlanin at hava kristiligar fundir saman við Frelsunarherinum á Akureyri, har eisini føroyingar arbeiða. Og eisini fyri at vitja legustaðið "Ástjørn", har Brøðrasamkoman hevur sínar barnalegur. Har hava nógvir føroyingar virkað ígjøgnum árin.

Síðani gongur leiðin til Ólavsvík til "Færeysku dagarnar", sum er eitt væleydnað og afturvendandi tiltak og kent um alt Ísland.

Vit hava havt samband við Finn Gærðbo sum býr í Ólavsvík, og hann var meira enn fegin, ja enn-

tá, sum hann sjálvur tók til, "tit eru sum sendir av Himli".

Finn er ein av teimum, ið skipar fyri føroyskum døgum í Ólavsvík á hvørjum ári.

Í ár verða dagarnir frá 5.-7. juli, og skulu vit so syngja til føroysku guðstænastuna í kirkjunum har og til onnur tiltøk. Ætlandi kemur føroyskur prestur eisini at luttaka.

Síðani gongur leiðin til Reykjavíkar, har vit skulu búgva og hjálpa til at planta úttan fyri Sjómansheimið. Samla Føroyingar til fundar, sanglætur og hugna. Og vónandi hava tiltøk saman við Føroyingafelagnum har. Kristkirkjan í Reykjavík hevur eisini boðið okkum at syngja í teirra kirkju. Og um áhugi er fyri tí, ber til at gista hjá privatfólki.

Á leiðini heimaftur verður vitjað í Høfn á Hornafirði, har sum føroysku bátarnir, sum royna undir Íslandi við snellu og línu um summarið, ofta koma inn at kroka ella eftir olju og provianti.

Ísland er eitt frálíka vakurt land og nógv er at síggja.

Men okkara høvuðsuppgáva er at biðja, uppmuntra trúgvandi at halda áfram stríðið og at slóða fyri veking í Íslandi. Biðið um, at fólk við tónleika- og sangevnum koma við okkum. Biðið um, at Harrin Jesus Kristus skal leiða okkum til tey, sum hava tørv á okkara hjálpi.

Seinasta freist at tekna seg er 26. mai ella skjótast gjørligt eftir hetta, við at ringja til undirritaða, ella við at senda ein teldupost til: SER@post.olivant.fo ella s.hansen@kallnet.fo

PS. Vit fara úr Føroyum 26. juni og verða aftur 12. juli. Bussin fáa vit við Norrønu ókeypis, um 25 fólk ella fleiri eru við.

Vegna fyrireikararnar:
 Símin Hansen ferðaleiðari
 Adr: Flatnagerði 10a
 100 Havnin.
 Tlf. 316884 ella 216884

AGN

sild makrelur høgguslokkur

hava dagligt samband um alt landið

P/F KAMBUR

**STRENDUR · telefon: 447720
 ella 448095 · fax: 448744**

SENT VERÐUR VIÐ STRANDFERÐSLUNI

SKIPSTIMBUR & APTERING

Vit átaka okkum alt arbeiði innan skipstimbura og aptering, so sum nýggja messu, brúgv ella lugar.

**Fa. Skipstimbura
 og aptering**

v/Jón Jacobsen · FO-470 Eiði · Tlf: 22 23 86

Skal skipið vaskast?

Tosið fyrst við EYSTUROYAR REINGERÐ

- **Serkunnleiki innan vasking av aptering**
- **Vasking av maskinrúmi**
- **Reinsa teppi**
- **Bona gólv**
- **Reinsa koyggju og forheng**
- **Reinsa gamalt bonivoks**
- **Seyma nýggj forheng**
- **Útvega máttur, brúsuforheng, voksdúkar v.m.**
- **Brúsubakkar "Homequeen vinyl"**
- **Eisini leggja vit nýtt linoleum ella teppi á dúrkið**

Eysturoyar Reingerð

Postboks 41 · FO-650 Toftir · tlf./fax: 44 89 88
 fartlf: 22 53 50 · teldupostur: nch@post.olivant.fo

SELIR TÚ

skipa- ella bátaútgerð?

So er FF-blaðið einasti holli boðberin, sum fer umborð á skipini – umvegis reiðaríini – hvønn útgávudag.

Gerið eina skilagóða lýsingaravtalu við okkum.

Tlf: 31 15 69

Fax: 31 87 69

T-post: ff-blad@post.olivant.fo

Føroya størsta úrval av handskum

- **Gummihandskar** (t.d. Japan-handskar, Marygold og aðrar special handskar)
- **PVC-handskar** (Center Plast v.m.)
- **Eingangshandskar** (Latex gummi)
- **Arbeidshandskar** (svínaskinn, oksahúð, o.a.)
- **Sveisihandskar**
- **Wirehandskar**

**Stórt úrval
av flaka- og
kryvjingar-
knívum**

**Eisini fáast
vælumtóktu
knívahvess-
ararnir**

Heil- og smásøla
Pf. Herman Winther
 Tlf: 361320 · 361620 · fax: 361158 · FO-240 Skopun

Til skips við John Dam

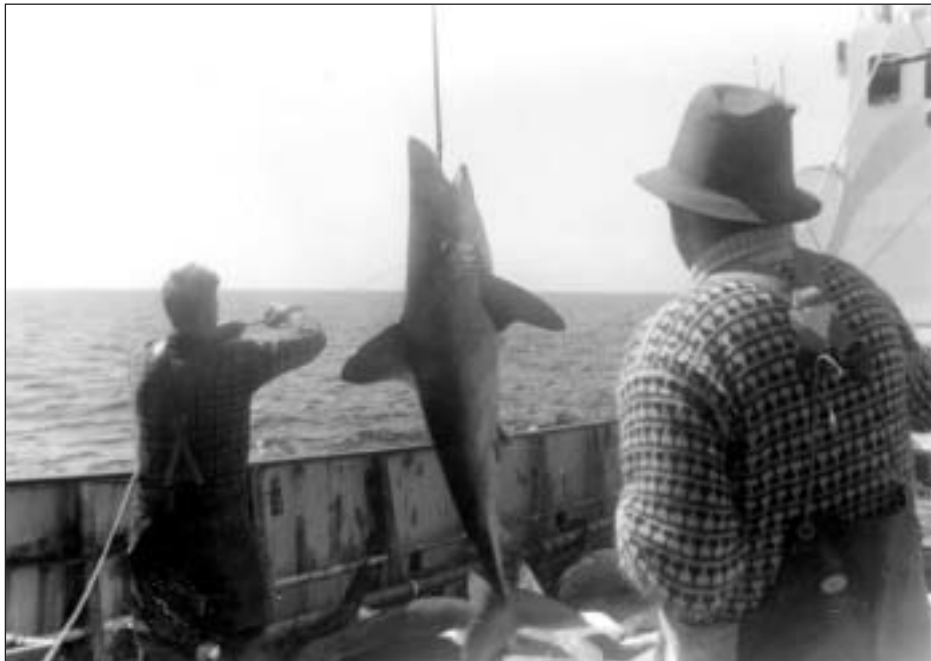
Tað er eingin, sum ivast í, at John Dam var ein kempa. Hann fór til skips bert 13 ára gamal. Hetta vildi í dag verið í stríð við allar altjóða samtyktir. Hann gjørdist skipari knappliga 20 ára gamal. Hann var ein rættligur slóðbrótari á nógvum økjum. Hansara slóðbrótaravirksemi setti vist størst spor í rækjuveiðini, bæði fyrri føroyingar og fyrri onnur lond. Ikki minst fyrri Grønland. Tað er so nógv skrivað um John. Vit fara heldur at hava eina myndasøgn frá hansara virki. Eitt eyðkenni fyrri John var, at hann hevði eina trúgva manning, ið sigldi við honum í ártíggir. Ein av hesum var Óli Joensen, í Hesti, sum sigldi við John við Baki, Vesturvarða, Suðurvarða og fyrra Fame. Hann eigur eina ørgrynna av myndum, ið vit hava fingið loyvi at endurgeva. Óli helt nógv av John, og hann gevur honum besta skoðsmál. Tað var ikki altíð at tað gekk eftir vild, men John misti ikki mótið. Gekk tað ikki á ein hátt, so mátti

nakað annað roynast. John var ein stak maður á sjónum. Hann hevði sínar sterku meiningar. Hann kundi fýsa eitt sindur,

men hann goymdi ikki uppá nakað. Myndirnar, vit hava valt at endurgeva, eru hesar:

Bakur. Hugnaløta við bryggju í Canada. Her síggjast frá vinstru: Páll Heinesen, úr Sørvági, Petur Danielsen, úr Havn. Hann var pápi Dánjal Paula, og var Petur saman við Dánjal Paula eisini millum slóðbrótararnar á rækjuveiðu. Síðan eru tað Óli Joensen og Júst Rubeksen. Tað var annars Skipafelagið Føroyar, sum átti "Bak", har John var skipari.

Her eru teir við at fáa ein hemara inn á dekkið. T.v. síggja vit Pól úr Havn og t.h. er tað Petur Danielsen. Tað kann sigast, at tað vóru John við "Baki", og annars Johan í Hoyvík við "Hoyvíkingi", sum vóru undangongumenn á hemaraveiði vestantil í Atlantshavinum. Mest varð roynt í canadiskum sjógvi, men teir komu eisini suður til New York. Hemaraveiðan gav nógv bæði til reiðara og fólk, ta tíð tað var. Men so fór at fjarða burtur, og nú er hendan veiðan eisini farin í søguna.

Tveir rættligir slóðbrótarar. John Dam og Dánjal Pauli Danielsen, sum førði tveir "Hvítanesar". Nú eru teir báðir farnir.

Hugnaløta á dekkinum. Frá vinstru: John Johannesen, av Selatrað. Hann var við at keypa "Bak" og sigldi við til skipið fór av landinum, Pól úr Havn, Einar Jacobsen, Sverri Durhuus, Ferdinand Hansen. Fremstur Júst Rubeksen.

Á laksaveiði. Frá v. Dánjal Pauli Danielsen og Hans Jacob Dam. Við bakinum til Sverri Dam, báðir eru brøður John.

Og her halda Óli og Kjartan á Hvilvtenni jól umborð. Kjartan var við John frá byrjun av við rækjunum, so hann hevur havt ein góðan lærumeistara.

Vesturvarði á veg út í Grønlandi. Hava skifti manning.

Eitt rættiligt hál av rækjum við "Fame".

Nóg mikið av rækjum.

Teir slappa av: John Johannesen, Benny Tórsheim og Einar Jacobsen

Framhald á næstu síðu

Dagligur kostur, ísfjall.

Mikkjal Mikkelsen, sum var ein kendur fótbóltsspælari. Eisini ein kendur skipari, Páll Horn.

John Smith, sáli, í maskinuni.

Albert Róin, sum var í maskinuni.

Suðurvarði við bryggju.

T.v. er Hákun Jacobsen, sum var kokkur við Vesturvarða, Suðurvarða og fyrra Fame. T.h. er John Smith.

Hetta munnu vera nakrar av teimum seinastu myndunum, sum vórðu tiknar av John. Likamliga var hann veikur men andin var sterkur. Her er hann saman við abbasoninum, sum eisini eitur John Dam. Hann hevur nakað at liva upp til.

Óli Joensen úr Hesti var við John í eini 20 ár, og hann gevur John sítt besta ummæli. Nú rør Óli út úr heimbygðini.

Her sæst John saman við Oddvør, sum var honum ein so ómetaligur stuðul ikki minst hesi seinastu árin, tá hann gjørdist meira og meira hjálparleysur.

Tvískattasáttmáli millum Føroyar og Grønland

Fyri skatting av fiskimonnum eru ikki somu reglur galdandi millum Føroyar og Grønland sum millum norðurlond.

Kelda: Tíðindabráv nr. 13 frá Rasmussen & Weihe

Tann 1. januar 2001 kom í gildi sáttmáli millum Føroyar og Grønland, ið hevur til endamáls at sleppa skattgjaldarum undan tvískatting. Sáttmálin sigur, at um persónur, sum býr í Føroyum, hevur inntøku í Grønlandi, ið er skattað har, so skal øll inntøkan - eisini tann sum er vunnin í Grønlandi - skattast í Føroyum. Men fyri at sama inntøka ikki skal skattast dupult, skal føroyski skatturin av tí samlaðu inntøkuni lækkast við tí skatti, sum goldin er í Grønlandi, men tó ikki við meira enn tí parti av føroyska skattinum, sum lutfalsliga fellur á grønlensku inntøkuna. Hetta merkir, at um grønlenski skatturin er lutfalsliga minni enn tann føroyski, so kemur skattgjaldarin at gjalda munin í Føroyum. Frammanfyristandandi mótrokningarháttur, ið á skattamáli verður kallaður "avmarkað mótrokning", er tó ikki galdandi fyri føroyskar skattaborg-

arar við grønlenskskum fiskiskipum.

INNTØKA UMBORÐ Á SKIPI

Sáttmálin millum Føroyar og Grønland er gjørdur við stóði í tvískattasáttmálanum, sum frammanundan er galdandi millum norðurlond, men ein týðandi munur millum sáttmálan við Grønland og tann við norðurlond er skatting av fiskimonnum. Millum norðurlond er ein undantaksregla fyri fiskimenn. Hon sigur, at fiskimenn, ið sigla við skipum í øðrum norðurlondum, verða skattaðir í tí landinum, har teir búgva. Hendan undantaksregla er ikki í føroysk-grønlenska sáttmálanum. Føroyskir fiskimenn við grønlenskskum skipum verða skattaðir, har felagið, sum eigur skipið, hoyrir heima, t.v.s. í Grønlandi.

Til hesa grein er gjørt eitt protokollat, ið sigur, hvussu skatturin skal mótroknast í Føroyum. Fiskimenninir skulu geva alla inntøkuna upp í

Føroyum, men tann føroyski skatturin skal lækkast við tí lutfalsliga parti, ið fellur á ta inntøkuna, sum er skattað í Grønlandi. Her er mótrokningin ikki avmarkað sum í døminum frammanfyri. Hetta merkir, at skattgjaldarin í veruleikanum ikki rindar skatt í Føroyum av inntøkuni, sum vunnin er í Grønlandi. Grønlenska inntøkan hevur bert týðning fyri útrokningina av skatti av inntøku, sum er vunnin aðrastaðni enn við grønlenskskum skipi.

Eingin veruligur tvískattasáttmáli hevur verið millum Føroyar og Grønland, men ein avtala hevur í fleiri ár verið millum londini. Eftir henni vóru føroyingar, ið sigldu við grønlenskskum skipum, fult skattskyldugir í Grønlandi, hóast teir varðveittu bústað í Føroyum. Høvdu teir eisini inntøku í Føroyum í frítíðini, vóru teir avmarkað skattskyldugir í Føroyum av henni.

Vit gera allar vanligar bilumvælingar sera bíliga - so sum:

Oljuskift, motorjusteringar

Umvæla bremsir, koplingar v.m.

For- og bakhjólsleiðir og akslar

Og so hava vit tey vælumtókta "TYFOON" dekkini, sum vit skifta

Sp/f Úrvalsbilar

FO-530 Fuglafjørður
Tlf. 444943 · 281943 · 217704

TÍÐINDASKRIV:

Sinnisbati 20 ára hátíðarhald í Norðurlandahúsinum

Á várari 1982 tóku nøkur fólk stig til at fara undir fyrireikingar til stovnan av einum áhugafelagi fyri sálarsjúk fólki. Fyrireikingarnevndin kallaði saman til stovnandi fund á Skúlanum á Trøðni í Havn 24. mai sama ár.

Á hesum fundi varð Sinnisbati stovnað. Í fyrstu nevnd felagsins vóru vald: Arni Ludvig, Katrin Dahl, Berlina Hentze, John Smith og Karin Margretha Joensen-Næs.

At stovnanin av Sinnisbata fyri 20 árum síðani hevur havt sín týðning, prógvar virkna arbeiði felagsins øll árin síðani við úrslitum, ið ganga sjón fyri søgn.

Sinnisbati er í dag eitt felag, ið allir føroyingar viðurkenna, sum felagið, ið umboðar tey sinnisveiku og sjúku. Somuleiðis hava myndugleikar lands-

ins viðurkent Sinnisbata, bæði í tí at teir taka felagið í fullum álvara og taka tað við í ráðleggingini av framtíðarviðurskiptum teirra sálarsjúku og í tí at teir hava sett Sinnisbata í fíggjarløgtingslógina.

Vitjan úr Íslandi Norðurlandahúsið verður karmur um 20 ára hátíðarhald felagsins. Í hesum sambandi fær felagið vitjan úr Íslandi.

Haðani kemur Heðinn Unnsteinson, sálarfrøðingur, sum er leiðari fyri "verkætlanini til sálarlaga heilsu" í Íslandi.

Heðinn er fyrrverandi tunglyndisjúklingur, sum hevur kent trupuleikarnar í egnum lívi. Seinni fór hann so at lesa til sálarfrøðing í Amerika.

Hann vísir nú øðrum á møguleikar at koma úr sinniskreppum, samstundis sum hann vísir ljósmyndir og greiðir frá um evnið

"Sálarlígg heilsa, lívsgleði og lívseydna" Saman við Heðinni kemur eisini fysioterapeuturin Ebba Ásmundsdóttir, sum hevur verið við í verkætlanini hjá Heðinni. Hon fer at hugleiða um sálarlaga heilsu.

Tiltakið í Norðurlandahúsinum byrjar kl. 14,00, har Lena og Niclas fara at syngja og spæla.

Um kvøldið skipar Sinnisbati fyri eini máltíð á Hotel Hafnia, fyri tey, ið hava sitið í nevnd felagsins hesi 20 árin og einstøkum øðrum, ið beinleiðis hava verið knýtt at felagnum.

Vit hava eykalutir á goymslu og útvega teir, vit ikki hava.

Pf. Petur Larsen

Tlf: 44 41 74
Fax: 44 42 85

Línubustir og goggar

Hondbundin føroysk línubust og hondgjørdir goggar

Bustirnar eru royndar umborð á føroyskum línuskipum við góðum úrslitið. Tær halda væl betri og fara betri við línuni.

Verða sendar um alt landið

Bílegging:

tlf: 424034 · 423002 · fartlf: 213317

Flottislið
(limur í Føroya Blindafelag)

MAN B&W Diesel A/S

Umboðið · Ernst Reinert

Alpaha Diesel motorar og eykalutir

Undir Glaðsheyggi 10
FO-100 Tórshavn · Faroe Islands
Tlf: +298 31 33 84 · Fax: +298 31 30 64

Upprunin til smoltstöðina er ein ídnaðarættan í Kalsoynni um at fara undir framleiðslu av skrelliposum og boyum. Hetta gekk ikki, men nú riggar betri við smoltinum. Støðin er útbygd og tað er virkið eisini. Tað er økt frá 700.000 til 2 mill. smolt.

Smoltstöðin í Kalsoynni:

Hevur skapt grundarlag fyri menning av oynni

Tað er eingin ivi um, at møguleikar eru fyri vinnum á smábygdum og -oyggjunum. Ein upplagdur møguleiki er smoltframleiðsla. Smoltstöðir eru á fleiri smáum plássum. Eitt dømi er Svínøi, og eitt annað er í Knútsdali nærindis Syðradal á Kalsoynni. Her hevur Faroe Smolt eina stöð, har tað vanligar arbeiðar eini 10 fólk. Hetta er, fyri eina slíka oyggj, eitt stórt arbeiðspláss. Tað hevur enntá gjørt tað, at fólk eru flutt til oynna at búgva.

Faroe Smolt heldur til í einum av ídnaðarbygningunum, ið vórðu bygdir her fyri nakað nógvum árum síðani til annan ídnað. So slóðbrótaraarbeiðið hjá Jákup Monrad á Húsum, sála, at fáa arbeiðspláss til sóknina hevur ikki verið til fá nýtis kortini.

Laksur við albogum Tað er hugtakandi at vitja eina slíka framkomna smoltstöð og samstundis fáa at vita um teir "menniskjaligu" eginleikarnar hjá laksamurti. Smoltini verða fyrst klakt á eini klekistøð. Fyrstu tíðina klárar murturin seg við einum eggjaposa undir búkinum. Síðan skal hann fódurast, og her vísir hann sínar eginleikar, sum ikki minna heilt sørt um teir hjá menniskjum. Smoltini hava sína egnu "rangordan". Tey, sum hava "albogar" troðka seg frammat hagar, ið fódrað verður, og har blíva tey verandi. Hesi fáa tann besta bitan og gerast størri og størri. Tey, sum halda seg aftur, sleppa eisini at liva í aftastu røð, og tey verða við sviðið soð. Tískil

Her sæst t.h. leiðarin Sylvín Rasmussen saman við donskum gestunum, ið eru umrøddir aðra staðni í blaðnum í samband við Zimbabwe.

kunnu teir frekastu laksamurtarnir gerast upp til 20 ferðir so stórir sum hinir, ið halda seg aftur, hóast teir eru klaktir í senn. Hendan rangordan verður hildin, so leingi nógv mikið er at eta. Er ov lítið til matna, og laksurin gerst svangur, legst hvør á annan, og tá er í hvussu er tann minsti við undirlutan.

Uppliva "kunstigan" vetur Í lötuni eru 2 mill. smolt, og er hetta ein stórir vøsktur frá tí FF-blaðið vitjaði stöðina í 1999, - tá vóru tey 700.000.

Tað er ein rættilig vís-

ind við smoltum. Tað, ið umræður, er at fáa koyrt smoltini á sjógv so skjótt sum gjørligt, tá tey eru nóg stór til tað. Men hetta má ikki gerast fyrr enn tey hava upplivað ein vetur í feskum vatni. Men hetta er eingin trupulleiki. Tey smolt, sum skulu koyrast á sjógv fáa ein "kunstigan" vetur. Ljósíð verður snøgt sagt sløkt í tveir mánaðir, um tað so er á sumri. Tá ljósíð verður tendrað aftur, halda smoltini, at nú hava tey havt ein vetur og kunnu fara til sjósuttan ekká! Tá verða tey stóru smoltini sorterað burtúr, og nú sleppa

tey smolt framat, sum í fyrsta umfari máttu standa í aðru røð.

Leiðari á Smoltstöðini er Sylvín Rasmussen úr Klaksvík. Hann er nærum vaksin upp saman við alivinnuni sum sonur Grím Rasmussen, sum er ein av okkara stóru alarum.

Nú restar bert ferjulegan

Tað, sum nú restar í fyri at gera tað liviligari bæði hjá smoltstöðini og hjá Kalsoynni annars, er ferjulega á Syðradali. Nú er vegurin gjørdur fram við sjóvarmálan til Húsar, so "Barsskor" siglir nú ferðafólkið yvir á Syðradal, og lættir hetta eisini um. Men tað verður ólíka ómakaleysari at fáa ferjulegu, so tey stóru strandfaraskipini kunnu leggja at regluliga, og farmur kann fáast lættari og skjótari til oynna. Men her er játtan sett á figgjárlógina, so helst fer hetta arbeiði í gongd uppá longri sikt.

Hvussu tað fer at bera til, at hava bilferju til Kalsoynna til undirsjóvarbergholið er komið til Klaksvíkar, er ein heilt onnur søga!

Hetta er bert ein lítil partur av smoltstöðini.

Náði Guds - tín bjarging

Eg, eg eina, striki út misgerðir tínar vegna mín sjálvs og minnst ikki syndir tínar. *Jesaja. 43,25*

Tað sigst, at ein franskur heimsspekingur skal hava sagt nakað soleiðis:

"Sjálvandi fyrigevur Gud, hvat annað skal hann gera?"

At Gud fyrigevur syndir og misbrot, er als eingin sjálfvylgja, hóast mong menniskju meina tað. Hetta vísir bara teirra manglandi gudsótta og æruótta fyri tí heilaga og rættvísa Gudi.

Hví skal Gud fyrigeva tær? Hugsa væl um spurningin, áðrenn tú svarar.

Hann fyrigevur tær ikki tí,

- tú ert so elskuligur og vinarligur móttvegis honum
- tú hóast alt ert eitt gott fólk.
- tú lovaði at blíva øðrvísi og eitt betri menniskja.
- tú tæmir honum og næstanum við ídni og kærlleika,
- tú hevur iðrað og játtað syndirnar, og ert eitt umvent menniskja.....

Einki av hesum er grundarlagið undir fyrigeving. Sjálvst ikki tín angur, syndajáttan, trúgv ella umvending, er grundarlagið undir Guds náði og fyrigeving.

Guds náði og fyrigeving byggja á eina tryggja grund, ið liggur uttanfyri menniskja - Guds hjarta. Gud elskar, tí hann elskar. Gud fyrigevur, tí hann vil fyrigeva.

"Eg, eg eina, striki út misgerðir tínar vegna mín sjálvs og minnst ikki syndir tínar"

Gud fyrigevur vegna seg sjálvs.

Hóast hetta, so kann Gud ikki bara fyrigeva, "tí uttan úthelling av blóði fæst ikki fyrigeving" Heb. 9,22. Gud kann bara fyrigeva og verða náðigur, tí Jesu sáttarblóð hevur runnið og strikað allar heimsins syndir úr.

Tá Gud soleiðis fyrigevur - vegna seg sjálvan, er tað so ikki líkamikið við tíni iðran, syndajáttan, trúgv og umvending? Nei.

Iðranin, játtanin, trúgv og umvendingin eru ikki gjald fyri fyrigevingina, men tey opna títt hjarta fyri Jesu, fyri Guds náði og fyrigeving.

"Um vit játta syndir okkara, tá er hann trúfastur og rættvísur, so at hann fyrigevur okkum syndirnar og reinsar okkum frá allari synd" 1 Joh. 1,9.

Gud er hvørki skilvísur (logiskur) ella rímligur í síni fyrigeving. Sæð við menniskjans eygum, so var tað hvørki skilvíst ella rímligt, at ránsmaðurin á krossinum, beint áðrenn hann doyði, fekk fyrigeving og harvið Paradís. Men soleiðis er Gud.

Biður tú Gud um fyrigeving og náði, so gert tú somu roynd sum tollarin, sum ránsmaðurin, sum Paulus, sum Luther.... Gud fyrigevur tær - vegna seg sjálvs. Tað er náði.

*Ljóða so bestu boð,
Gud um veröld sendir:
Frelstur er hvør í verð,
sum til Guds sær vendir!*

Ms.379

Komandi blað

Í blaðnum í dag hava vit sum vanligt nógv gott og forvitnisligt tilfar, og er hetta ikki minst galdandi fyri myndafrásagnirnar. Onnur er um at hava verið til skips saman við John Dam, og hin er um gerandisdagin umborð á "okkara" bori-palli.

Í komandi blaði verður eisini ein hópur av áhugaverdum tilfari. Vit hava eina sera áhuga-verða frásøgn um, at tað eru 120 ár síðan, at føroysku fiskiskipini Løvenørn og Bella gingu burtur, og vit mistu 20 av okkara fiskimonnum. Frásøgnin er skrivað av tí 84 ára gamla John Lassen. Abbi hansara var ein av teimum sum fórust.

Vit hava í dag eina frásøgn úr Íslandi og lýsir hon eitt áhugavert samband millum Føroyar og Rusland, sum var orsøkin til, at formaðurin í FF varð boðin til kaffi hjá russiska sendimanninum í Reykjavík. Vit fara í komandi blað at hava fleiri frásagnir úr Íslandi. M.a. fara vit at lýsa triðstørstu fiskivinnufyrirkuna í Íslandi, Torbjørn Fiskanes, í Grindavík, har helvtin av arbeiðsfólkinum í síni tíð vóru føroyingar.

Vit fara eisini at hava frásøgn frá sjómansheiminum í Reykjavík, eins og vit fara at hava mynd av 50 ára gomlum kongafiski.

dagsins MYND

Nú má eingin halda, at vit eru við at kappast við Se og Hør um at bera kongaligt tilfar. Men kann tað gagna Føroyum og okkara fiskivinnu, so er tað eitt sindur øðrvísi.

Her síggja vit Prinsesse Anne, dóttir bretsku drotn-ingina, sum heilsar uppá Ingu Simonsen úr Havn. Hetta hendi á fiskivinnuframsýningini, sum var í Glasgow í apríl. Princess Anne vitjaði framsýningina 19. apríl, har hon vitjaði fleiri av norrønu básunum. Aftaná var stutt móttøka, har føroysku umboðini vóru við, og har Inga fekk heilsað uppá prinsessuna.

Nú er tað helst avmarkað, hvussu nógv prinsessan kennir til fiskivinnu. Tað sama kann ikki sigast um Ingu. Fyri tað fyrsta er hon dóttir Gunnar Gunnarson,

sum var leiðari í Fiskivinnustovuni í ártíggir. Hann kendi tískil alt til fisk og hevði umframt hetta samband við tey flestu í okkara grannalondum, ið høvdu nakað við fisk og fiskivinnu at gera. Pápi Gunnar, Gunnar Danielsen, var eisini ein kendur skipari í síni tíð.

Inga var gift við Árna Simonsen, sum doyði fyri nøkrum árum síðan. Hann var ein kendur og royndur skipari, sum m.a. var við grønlenskum trolarum í nógv ár. Og pápi Árna, Petur, var eisini ein royndur skipari og framburðsmaður innan økið. Tað var hann, sum læt fyrsta skipið byggja á Tórshavnar Skipasmiðju.

So tað eru fáar konur, sum eru ein slík ímynd av "fiski" sum júst Inga.

Føroya størsta úrval av pakkitilfari úr karton, bylgjupapp og plast innan øll vinnuøkir

Vit útvega eisini:

**Plastbakkar • Pakkibond • Tape • Merkir • Etikettir
Knívar • Kittlar • Húgvur • Handskar • Svintur
Ymisk tól til idnaðin • Reingerðisevni • Íbindingarevni
Plattar • Ráðgeving í tilevning av pakkitilfari**

... sjálvandi til besta prísinn !!

FARPACK

Staravegur 5 • P.O. Box 3099 • 110 Tórshavn • Faroe Islands
Telefon 35 30 00 • Fax 35 30 10 • e-mail: farpack@farpack.com
www.farpack.com

Staravegur 15 • FO-100 Tórshavn • Tel: +298 31 38 97
Fax: +298 31 38 83 • E-mail: jwimport@post.olivant.fo

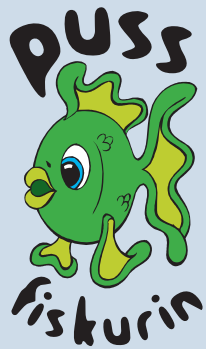
Jógvan Weihe

Tann vælumtókta reyða svøvlalínan frá Sri Lanka, er aftur at fáa.

Hesar eru á goymslu: 3,5, 4,5, 5,5 og 6 mm.

Tilboð verða givin!

Ynskidreymir:
Kvinnan giftist einum manni og væntar, at hann broytist - men tað ger hann ikki! Maðurin giftist eini kvinnu og hopar ikki, at hon broytist - men tað ger hon!!

Lærarin: Kanst tú siga mær eitt sindur um ryggin, Haraldur?
Haraldur: Ja, ryggurin - tað er ein rúgva av geislum, sum eru stáplaðir oman á hvønn annan, og høvdið er í tí eina endanum - meðan eg siti á hinum!

Sig mær, Pedda, hvat dāmdi tær so fyrsta dagin í skúlanum?
- Ræðuligt! Ein træstól at sita á, og wc í garðinum - og hatta kalla tey 1. flokks?

Tvey landastrok spáka og práta:
Hans: "Tú, Leivur, ert tú spiritistur?"
Leivur: "Nei, hví heldur tú tað?"
Hans: "Jú, tú luktar av spiritus."
Leivur: "Tú Hans, ert tú pessimist.....?"

Hvat er tað fyrsta, eski moararnir læra børnini?
- Tit mugu ikki eta gulan kava!

Reyðir tvíburar til Leirvíkar

Orð og myndir:
Torleif Johannesen

Hósdagin 16. maí, var ein stórir dagur í Leirvík. Bygðin var flaggskrydd, og av góðum grundum, tí tveir nýggjir trolbátar komu til bygðina. Klokkan 20.30 sigldu teir reyðu tvíburarnir Norðleivur og Fríðborg inn í havnina, har nógv fólk var komið saman á bryggjuni at taka ímóti teimum. Eitt gentukór sang, og borgarstjórin Sjurður Eliassen, helt røðu. Osmundur takkaði fyri móttøkuna, vegna bæði reiðaríni. Aftaná vóru fólk vælkomnin umborð á bátarnar, og at fara inn í matstovuna á virkinum hjá Kjartani, har drekka og ábit var.

Eigarar av bátunum eru Kjartan Joensen, ið eigur Norðleiv, og Osmundur Justinussen, ið eigur Fríðborg. Nýggji Norðleivur

kemur í flotan fyri tann gamla, og Fríðborg kemur ístaðin fyri Havborg.

Skrokkarnir eru gjørdir í Póllandi, og liðugtgjørdir á Ósey skipasmiðjuni á Hafnafirði í Íslandi. Teir eru 19.40 metrar langir og 5 metrar breiðir. Motor-

urin er ein 450 hk. Mitsubishi. Teir hava Mekanor gear, og Hundested skruvutoy. Bátarnir hava tveir Mitsubishi ljósmotorar á 50 hk. hvør.

Teir hava tvey kømur, eitt við fyra koyggjum, og eitt við einari. Millum

kømrini er wc við brúsu. Bæði messan og brúgvín eru rúmlig, við øllum nútíðar hentleikum.

Lastin er mitt í bátunum og tekur uml. 430 kassar, sum er uml. 21 tons.

Maskinrúmið er aftast. Bátarnir eru snøggir og

væl riggaðir, so spennandi verður at vita, hvussu teir fara at roynast. Bátarnir skulu trola uttanfyri 12 fjórðingar, og á landleiðuni um summarið.

Vit ynskja eigarunum tillukku og Guds signing við bátunum.

Kjartan Joensen og Oddvald Juul skipari á Norðleivi.

Jórur, Osmund og Kjartan fáa sær ein drekkamunn.

Væl av fólki var á bryggjuni og tók ímóti bátunum.

Tummas Justinussen og Óla Hans, stjóri á skipaefirlitinum, á brúnni á Fríðborg.